

METALAC, NAJBOLJI KORPORATIVNI BRENĐ DEČENIJE U SRBIJI

REČ PREDSEDNIKA KOMPANIJE

REČ GENERALNOG DIREKTORA

BILANSI

PROIZVODNA DRUŠTVA

TRGOVINSKA DRUŠTVA

GRAFIKONI POSLOVANJA

DRUŠTVENA ODGOVORNOST

NAGRADA I PRIZNANJA

6

8

10

20

26

38

48

55

74

SADRŽAJ

U DOBROM ZDRAVLJU

55. ROĐENDAN

IZMEDJU DVA JUBILEJA SVETSKA KRIZA ZGUSNULA REDOVE UNUTAR KOMPANIJE

Upravo pred objavljivanje ovog izdanja MGM Report-a za poslovnu 2013. godinu, Metalac je 4. aprila 2014. obeležio 55 godina postojanja. Od poslednjeg jubileja 2009. pa do ovog 2014. godine, usred velike svetske krize i turbulencija u domaćim okvirima, Metalac je zadržao reputaciju jedne od najuspešnijih i najzdravijih srpskih kompanija. Osim 2009, svih narednih godina je imao rast ukupnih prihoda, a 2012. će ostati zabeležena kao jedna od najuspešnijih u istoriji. Sa ostvarenih 88,83 miliona eura ukupnog prihoda, rast je zabeležen i u 2013., ali skromnije nego što je planirano i uz uverenje da su i dalje potrebnii maksimalni naporii jer su uslovi poslovanja sve teži.

To je potvrdio i početak jubilarne 2014. godine. U domaćim okvirima pažnju su ponovo odvlačili prevremeni izbori i čekanje da se formira vlada, a van domaćih okvira sa velikim interesovanjem pratimo događanja u Ukrajini i Rusiji, za nas izuzetno značajnim tržištima na kojima Kompanija ima i svoja preduzeća u Moskvi i Kijevu.

Rukovodeći se principom da svojom sudbinom mora sam upravljati i da su teška vremena najbolja za važne odluke, Metalac je i u proteklih pet godina ulagao u brojne projekte. Osvojena je proizvodnja kompozitnih Granmatrix materijala i granitnih sudopera, proširen kapacitet non-stick posuđa uključujući i keramičke premaze, modernizovana proizvodnju ambalaže, proširen maloprodajni lanac... Ušli smo na neka nova tržišta. Otvorili smo sopstveno preduzeće i u Ukrajinu...

Metalac je čak uspeo da 2012. izgradi moderan fudbalski stadion u Gornjem Milanovcu. Ostao je dosledan u doprinisu koji pruža zajednici, pre svega deci i omladini - uvek u najdubljem uverenju da uspešni moraju da vide dalje i čine više i da teška svakodnevica ne može biti opravдан bilo kakve sebičnosti.

METALAC NAJBOLJI KORPORATIVNI BRENĐ DESENJE U SRBIJI

Za ovu čast zaslužni su pre svega radnici Metalca. Zato što smo na vreme prepoznali da rešenja nisu u politici i opciji koja je na vlasti, niti u štrajkovima, niti u subvencijama, niti u čekanju da nam neko drugi završi posao. Zato što smo rešenja pronalazili u osloncu na sopstvene snage, u radu, kvalitetu, inovacijama, razvoju, ljudskim resursima i što smo uvek išli ka željama kupaca. Rezultat toga je uspešno poslovanje i oko šest miliona jedinica koje izvezemo godišnje i približno toliko kupaca koji se širom sveta susreću sa našim proizvodima.

Ponosan sam što smo za sve to vreme bili odgovorni prema potrošačima, partnerima, zaposlenima, akcionarima, državi i lokalnoj zajednici. Samo na ime poreza Metalac je u 2013. godini u državnu kasu uplatio miličardu i po dinara. Mi volimo nagrade, ali nas nagrade i obavezuju. Zato ćemo slaviti večeras i sutra, a već prekosutra nastavljamo ka novim ciljevima i verujem da se za deset godina vidimo ponovo na ovom mestu - medju najboljima. Zašto da ne?! – rekao je predsednik Metalac grupe Dragoljub Vukadinović zahvaljujući se svima koji su glasali za Metalac: žiriju, Privrednoj komori Srbije i 17 regionalnih privrednih komorama, kao i potrošačima koji su glasali putem interneta.

Za prestižno priznanje "Najbolje iz Srbije" u 2013. konkurisalo 175 brendova, 50% više nego prethodne. Priznanja su uručena 9. aprila na 10. jubilarnoj svečanosti u Jugoslovenskom dramskom pozorištu, u prisustvu potpredsednika Vlade Rasima Ljajića. Proglašena su 23 pobednika u različitim kategorijama, a najveće priznanje - decenijski korporativni brend pripalo je Metalcu, dok je za najbolji robni brend decenije proglašena je Bambijeva „Plazma“. Za izbor najboljih bile su presudne tri grupe kriterijuma: tržišno-finansijski kriterijumi, percepcija ispitnika i ocena stručnog žirija.

Priznanje najboljeg korporativnog brenda protekle decenije u Srbiji predsedniku Kompanije Metalac Dragoljubu Vukadinoviću uručio je Željko Sertić, predsednik Privredne komore Srbije istakavši da se promocijom najboljih brendova jača nacionalni brend i jača slika Srbije u svetu.

Na istoj svečanosti u kategoriji trajna potrošna dobra, najboljim robnim brendom je proglašeno posuđe Metalac, a na gradu je primio Petaršin Jakovljević, generalni direktor Metalca. Desetu, jubilarnu akciju "Najbolje iz Srbije" organizovala je Privredna komora Srbije u saradnji sa Ministarstvom spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija i dnevnim ekonomskim listom "Privredni pregled".

metalac
AD

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
Best of Serbia 2013

Dragoljub Vukadinović, predsednik Metalac grupe

Metalac sada treba da misli i planira gde će biti za 10-ak godina i kako da ostane uspešan i onda kada prosek plata u državi bude iznad 700 eura. A za narednih pet naš strateški cilj treba da bude rasterećivanje postojećeg kor biznisa i programa, uz postepeno smanjenje broja radnika i otvaranje prostora za inovativnost 180 zaposlenih sa visokostručnom spremom.

ZA METALAC SE NE PLAŠIM, ALI DOLAZI JOŠ TEŽE VREME

■ Metalac u 2014. puni 55 godina. U poslednjih 25 ste na čelu Kompanije. Gde je Kompanija danas u odnosu na viziju koju ste imali na početku?

Pre 25 godina najvažnije mi je bilo da dostignemo najveće proizvođače u tadašnjoj Jugoslaviji, da obezbedimo stabilne prihode i profit, da svakog dvadesetog u mesecu možemo isplatiti platu, a da ne tražimo pomoći banke. Drugi set ciljeva bio je da smanjimo broj zaposlenih, a poboljšamo kadrovsku strukturu. Metalac je tada imao samo 27 visokoobrazovanih. Danas ima 182.

Voleo bih da smo bar jedan jubilej u poslednih 25 godina obeležili bezbržnije. A opet, ponosan sam što smo, uprkos svemu što nas je pritiskalo, uvek izlazili kao pobednici. To je zato što mi hoćemo da idemo napred. A znate kako kažu: ko neće - traži razloge, a ko hoće – taj nalazi rešenja.

Jubilarni 55. rođendan Metalca ponovo dočekujemo u veoma turbulentnim vremenima. Nažalost, i prošla i početak ove godine pokazuju da su pred nama sve teži izazovi, ali Metalac je zadržao reputaciju jedne od najuspešnijih i najzdravijih srpskih kompanija i to je najveći kapital i prednost, koja će nam pomoći da dobijemo bitke koje nam predstoje – rekao je predsednik kompanije 4. aprila 2014. povodom jubileja.

■ Šta Metalac u takvim okolnostima treba i može da uradi u narednih pet godina? Koliko se uopšte realno može prognozirati čak i na tako kratke staze?

Moramo se držati pristupa - naša sudbina u našim rukama i niko nam neće rešiti probleme nego mi sami. Ali, istina je da moramo još bolje da planiramo i funkcionalnije da se organizujemo. Još više da radimo! Nema primanja novih radnika bez preke potrebe jer moramo voditi računa da postojeći opstanu i da imaju dovoljno posla. Mora se ići na veći nivo tehnološke i radne discipline uz smanjenje troškova poslovanja. Istovremeno moramo stimulisati inovacije, korisna unapređenja i ekonomičnost, kako bi rezultati bili na nivou prethodnih godina.

I najvažnije: moramo da tražimo i ulažemo u nove programe, da rasteretimo postojeće i da jednom broju visokoobrazovanih ljudi preusmerimo energiju i znanje na inovacije i ravoj. Iznad svega u inovacije, umesto što svoju stručnost troše na operativne poslove. Naš strateški cilj treba da bude rasterećivanje postojećeg kor biznisa i programa, a da ostanemo pri ovom broju zaposlenih i pri ovom broju visokostručne spreme za koju ja mislim da je sasvim dovoljna za narednih 5 godina.

■ Oslanjanje na unutrašnje resurse i rezerve ostaje dominantan princip i za narednih pet godina. Koliko je to realno održivo jer ni unutrašnje rezerve nisu beskonačne?

Moramo razumeti gde živimo i radimo. Ne možemo mi sebe istrgnuti kao da smo deo Nemačke ili Engleske. Mi smo deo Srbije i Srbija za prethodnih pet godina nije shvatila šte se dešava u svetu i nije preduzela ništa značajno. Srbija danas ima privatizaciju 159 preduzeća u restrukturiranju, bavi se privatizacijom 450 preduzeća koja su propala na tenderima, ili na aukcijskim prodajama, ili nisu uspela, ili su državna... Srbija tek treba da se bavi javnim preduzećima na nivou države i na nivou lokalna koja su puna kadrova raznih partija koji su bili na vlasti u ovom periodu.

Ništa nije urađeno ni što se tiče privredne reforme, reforme obrazovanja, reforme zdravstvenog i penzionog osiguranja, reforme državne uprave, poreske reforme. I kad još imate povoljni nivo mita i korupcije i loš imidž u svetu, onda smo mi definitivno jedna neuređena zemlja, pa je normalno što smo dospeli tu. Ipak, koliko god da moramo deliti sudbinu države u kojoj živimo – sa druge strane nema druge nego da i u takvim uslovima upravljamo svojom sudbinom i rastemo. Tačno je da rezerve nisu beskonačne, ali najveće su u ljudima, a taj potencijal je mnogo veći nego što možemo sagledati na nivou kvantiteta.

Što pre shvatimo u kakvom okruženju živimo i šta sve moramo preduzeti, i posledice će biti manje a rezultati bolji. Mislim takođe da mi to razumemo i da smo naučeni da problemima idemo u susret.

Konačno, u vreme sankcija i potom i rata na Kosovu najvažnija pitanja su bila kako opstati u tim uslovima? Kako se modernizovati? Kako uči u nove programe? Kako obezbediti kadrove i razvoj kompanije?

Najveći deo ovih zamisli je ispunjen, pogotovu što je ubrzano rađeno na poboljšanju ljudskih resursa kako bi to bila pokretačka snaga Metalca. Mislim da je više od 180 ljudi sa VSS, koliko ih danas imamo, respektabilna snaga, ali da iz tog kvantiteta još nismo na pravi način izvukli sav potencijalni kvalitet.

■ Šta očekujete od svega što država danas čini ili najavljuje za narednih 3-5 godina, u ambijentu u kome je tako malo stvaranja dodatne vrednosti, a tako mnogo nepokrivene potrošnje?

U narednih pet godina očekujem još teže uslove privređivanja nego prethodnih pet. Ako podemo od 2008. kada je počela križa, država nije preduzela sistemske mere, niti donela institucionalna rešenja koja bi doprinela zdravijem ambijentu. A toga nema ni sada. Najbolja ilustracija je plan budžeta države za naredne tri godine, koji predviđa da tek u 2016. ponovo dostignemo ono što smo imali u 2013. godini, odnosno rast GDP 2% i nezaposlenost 24%. Plašim se da su i ovo optimističke prognoze i da će oni biti ispod ovih parametara, a pogotovu uz predlog budžeta koji se kako kažu 2014. može održati samo ako se zadužimo 5-6 milijardi?! To su parametri upozorenja i Metalac mora da preduzima svoje korake kako ne bi podelio sudbinu države.

Petrašin Jakovljević, generani direktor Metalac a.d.

Kao što je u 2012. izvoz presudno do-prineo jednoj od najuspešnijih godina u istoriji Metalca, tako je u 2013. izostanak planirane realizacije pre svega u Rusiji, presudno uticao da godina bude ispod očekivanja. Ima sigurno istine i u teoriji da nakon nekoliko uzastopnih godina rasta, nađe i jedna godina stagnacije. U svakom slučaju, činjenica je da smo u 2013. napravili rast ukupnih prihoda od svega 3% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno manje nego što smo planirali.

IZAZOVI VELIKI - REŠENJA U OSLONCU NA SOPSTVENE RESURSE

Iako ponosni što, izuzev 2009, već 14 godina uzastopno Metalac a.d. beleži rast, vremena su sve teža i nesporna istina je da smo i u 2013. radili mnogo više za iste ili slične rezultate. I ostvareni poslovni dobitak od 4,6 miliona eura je ispod očekivanog. Mala je, ali realna uteha, da je na tržištima gde planovi nisu ostvareni pad ipak manji od pada koji ima naša konkurenca, kao i da smo na tržištima na kojima smo zadržali ili napravili rast, realno povećali i tržišno učešće.

Pošto smo strateški orientisani na izvoz, sasvim je logično što nas dotiču često nepredvidiva kretanja na ino-tržištima. Jasno je da preduzeće koje poslednjih godina najviše izvozi u Rusiju i koje je ozbiljno pokrenulo biznis u Ukrajini ne može biti imuno na događanja u tom delu sveta. Jasno je da kao apsolutni lider u Srbiji ne možemo očekivati čuda u odnosu na potencijal tržišta posuđa koje nema velike oscilacije. Ali, znamo da postoje tržišta na kojima možemo rasti i koja nam otvaraju vrata. Teška su ovo vremena, a očekuju nas još teža. Odgovori na izazove ipak su u nama samima i zato svu energiju orijentiramo u tom pravcu.

Investicije, kao preduslov napretka, su i u 2013. zauzele značajno mesto. Pustili smo novu liniju za proizvodnju Al-posuđa. Značajno su povećani kapaciteti na offset i sito štampi, a obnovljen je i vozni park sa četiri nova vozila za međunarodni saobraćaj. Maloprodajni lanac Metalac je narastao na oko 70 objekata uz modernizaciju informacionog sistema i značajna ulaganja u njegovu pozicioniranost na tržištu Srbije. Sveukupno, investirali smo 2.550.000 eura.

Nije izostala ni tradicionalna podrška koju Metalac planski pruža razvoju sporta, natalitetu, mladim kadrovima..., uvek u najdubljem uverenju da uspešni moraju da vide dalje i čine više i da teška svakodnevica ne može biti opravданje bilo kakve sebičnosti.

U 2014. godinu smo ušli sa ambicioznim planovima i koliko god da smo bili svesni da nas čeka još jedna teška godina, njen početak pokazuje da će biti i teža od naših predviđanja. Međutim, za zaposlene i menadžment Metalca skoncentrisanost na sve teže uslove u okruženju je postala prirodno stanje koje i dalje prati samo jedna konstanta – sloboda je u našim rukama.

JAKOVLJEVIĆ NA ČELU REGIONALNE PRIVREDNE KOMORE

Generalni direktor Metalca Petrašin Jakovljević izabran je sredinom 2013. za predsednika Regionalne privredne komore Kraljevo u naredne četiri godine. Prema predlogu Jakovljevića za članove novog Upravnog odbora izabrani su eminentni privredni sa područja devet opština koje pokriva RPK KV. Ovo je još jedan pokušaj da se pomogne posustalom komorskem sistemu i pronađe put da se artikulišu interesi i glas privrede, a posebno da se ostvari veći uticaj na politiku i odluke vlade.

Kompanija Metalac a.d. je javno akcionarsko društvo, sa sedištem u Gornjem Milanovcu. Osnovana je 1959. godine, a kao akcionarsko društvo posluje od 1998. godine. Danas Metalac a.d. po osnovu vlasništva u kapitalu ima 14 zavisnih društava sa kojima je povezan u Grupu: četiri proizvodna, pet trgovinskih na domaćem i pet trgovinskih društava u inostranstvu.

Sva proizvodna društva nalaze se u Srbiji, u Gornjem Milanovcu, 120 kilometara od Beograda. **Metalac posuđe d.o.o.** je najstarije i najveće zavisno društvo koje se bavi proizvodnjom emajliranog, inox i non-stick posuđa; **Metalac inko d.o.o.** proizvodi inox i granitne sudopere i Granmatrix kompozitne ploče; **Metalac bojler d.o.o.** proizvodi bojlere, a **Metalac print d.o.o.**, se bavi proizvodnjom kartonske ambalaže i preslikivača za posuđe.

U oblasti prometa na domaćem tržištu posluju trgovacka društva: **Metalac market d.o.o.** sa lancem od 50 specijalizovanih prodavnica širom Srbije; **Metalac metalurgija a.d.** u Novom Sadu, koja plasira Metalčeve proizvode i najširi assortiman za kućne potrebe na tržištu Vojvodine, a upravlja i lancem od 20 prodavnica u Vojvodini; **Metalac trade d.o.o.** koji se bavi veletrgovinom uvoznog assortimenta za kućne potrebe. **Metalac proleter a.d.** je glavni snabdevač građana opštine Gornji Milanovac sa 40 maloprodajnih objekata. **Metpor d.o.o.** Beograd je Metalčeve preduzeće koje se bavi zastupstvom.

Svi pet zavisnih društava u inostranstvu bave se prvenstveno plasmanom Metalčevih proizvoda. Najstarije i najveće po učešću je **Metrot d.o.o.** u Moskvi, koje na tržištu Rusije posluje 11 godina. Najmlađe je preduzeće Metalac Ukrajina osnovano 2011. godine. Snabdevanjem tržišta USA bavi se **Metalac Group USA** sa sedištem u Milvokiju. Hrvatsko tržište pokriva preduzeće **Promo-metal** u Zagrebu. U Crnoj Gori posluje preduzeće **Metalac Market Podgorica d.o.o.** U vlasničkoj strukturi Metalca a.d. fizička lica učestvuju sa oko 60%, a pravna lica 5% i kastodi računi oko 35%.

Akcije Metalca a.d. kotirane su na Standard listingu Beogradskе berze, a berzanski analitičari ocenjuju da je reč o jednoj od najzdravijih srpskih kompanija.

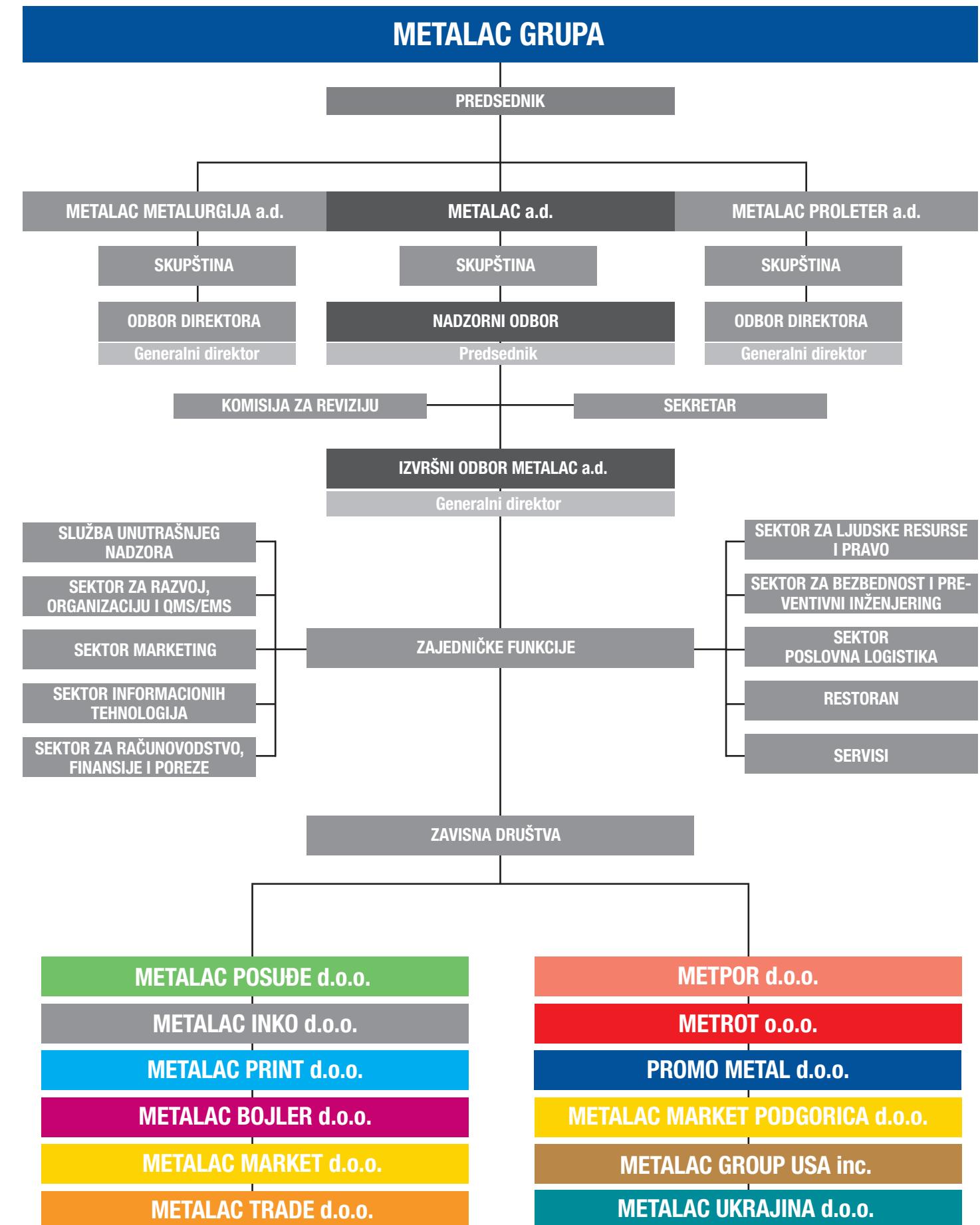
U 2013. godini Metalac je prema konsolidovanom bilansu ostvario 60 miliona eura ukupnog prihoda i 4 miliona eura neto dobiti. Proizvodnja posuđa je kor biznis, a preduzeće Metalac Posuđe je jedan od najuspešnijih i najvećih proizvođača posuđa u Evropi.

Metalac izvozi svoje proizvode u oko 25 država na svim kontinentima. Osim tržišta BIH, Hrvatske, Crne Gore, Slovenije i Makedonije, na kojima je tradicionalno prisutan, oko 5 miliona jedinica proizvoda Metalca, a pre svega posuđa odlazi u: Rusiju, Francusku, Italiju, Nemačku, Španiju, Švedsku, Finsku, Dansku, Češku, zatim Ukrajinu, Gruziju, Bugarsku... sve do USA i Australije.

U okviru Metalac grupe zaposleno je oko 1.700 ljudi, od kojih skoro polovina u najstarijoj fabrići Metalac posuđe. Svaki deseti zaposleni ima univerzitetsko obrazovanje. Pritom se neprestano ulaže u edukaciju u cilju osavremenjivanja znanja u svim oblastima.

Metalac a.d. je integrisao sisteme upravljanja kvalitetom i zaštitom životne sredine što potvrđuju TUV certifikati QMS/EMS ISO 9001 i ISO 14001. Kompanija je izuzetno posvećena svim aspektima održivog razvoja.

Metalac je osvojio više izuzetno značajnih priznanja od kojih izdvajamo: Zlatna plaketa za korporativnu i društvenu odgovornost za 2009. godinu od Kluba privrednih novinara Srbije, Nacionalnu nagradu za društveno odgovorno poslovanje za 2008. godinu (CSR Serbia Award 2008); Oskar kvaliteta za poslovnu izvrsnost u 2007. godini; Priznanje PKS za doprinos razvoju srpske privrede u 2006. godini; Najbolje robne marke Srbije 2004., 2005. i 2006., i priznanje Najbolji korporativni brend decenije 2004-2013.

DVODOMNO UPRAVLJANJE KOMPANIJOM

Dvodomno upravljanje Kompanijom Metalac a.d. sprovodi se posredstvom Nadzornog odbora na čijem čelu je predsednik Metalac grupe Dragoljub Vukadinović i Izvršnog odbora na čelu sa generalnim direktorom Metalca a.d. Petrašinom Jakovljevićem.

Na poslednjoj decembarskoj sednici 2013. godine Nadzorni odbor se zahvalio na dugogodišnjoj saradnji gospodinu Danku Đuniću, a za novog člana kooptiran je član Komisije za reviziju Nadzornog odbora Petar Grubor, partner u PKF d.o.o. i potpredsednik Saveta Komore ovlašćenih revizora Republike Srbije.

NADZORNI ODBOR

DRAGOLJUB VUKADINOVIĆ
Predsednik Kompanije
i predsednik NO Metalac

Prof. dr DRAGAN ĐURIČIN
Profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu
i zamenik predsednika NO Metalac

Prof. dr GORAN PITIĆ
Predsednik UO Societe General Banke

Prof. dr LJUBINKA RAJAKOVIĆ
Profesor Tehnološko-metalurškog fakulteta
u Beogradu

Prof. dr RAJKO TEPAVAC
Dunav osiguranje d.o.o.
Beograd

Prof. dr GORAN PETKOVIĆ
Profesor Ekonomskog fakulteta
u Beogradu

PETAR GRUBOR
Managing Partner u PKF d.o.o. Beograd

Nadzorni odbor Metalac a.d.

IZVRŠNI ODBOR

ALEKSANDAR MARKOVIĆ
Izvršni direktor za proizvodnju i IT i direktor
Metalac posudja

PETRAŠIN JAKOVLJEVIĆ
Generalni direktor i izvršni direktor za razvoj,
organizaciju i QMS/EMS

RADMILA TODOSIJEVIĆ
Izvršni direktor za finansijske poslove,
ljudske resurse i poslovnu logistiku

STOJAN SLOVIĆ
Izvršni direktor za domaću prodaju
i marketing i direktor Metalac marketa

GORAN MIJATOVIĆ
Izvršni direktor za izvoz i ino preduzeća
i direktor Metalac bojlera

Po mišljenju stručnjaka Metalac je jedna od retkih kompanija u Srbiji koje se nisu ogrešile o manjinska prava akcionara. Akcionari tačno znaju kako kompanija posluje, kontrolišu i utiču na njeno poslovanje, odlučuju o isplati dividende i ostvaruju kapitalnu dobit. To je ne samo najbolji dokaz da se prava manjinskih akcionara poštuju, već i potvrda snage i zdravlja kompanije, jer akcionari kroz dividenu koja se ispaljuje svake godine, dobijaju prinos na akciju nevezano kako se kreće cena akcija na berzi.

Ovo je utoliko značajnije kad se ima na umu da je Srbija na dnu lestvice po "zaštićenosti" akcionara, prema izveštaju o konkurentnosti 2011–2012. Svet-skog ekonomskog foruma.

Akcijski kapital Metalca a.d. iskazan je u 1.020.000 običnih akcija nominalne vrednosti 400,00 dinara. Obračunska vrednost akcije sa stanjem na dan 31.12.2013. godine iznosila je 2.970,12 dinara, a tržišna kapitalizacija 2.473.500.000 dinara (na poslednji dan prethodne 2012. godine obračunska vrednost akcije iznosila je 2.745,23 dinara, a tržišna kapitalizacija 1.769.700.000 dinara).

Pokazatelji:	Na dan 31.12.2013. godine	Na dan 31.12.2012. godine:
EPS (dobit po akciji)	394,55	292,60
P/E (cena u odnosu na dobit)	6,15	5,93
P/B (cena u odnosu na knjig.vrednost)	0,82	0,63
ROE (prinos na akcijski kapital)	13,24%	9,87%

Akcijama Kompanije trguje se u okviru Standard Listinga Beogradske berze, metodom preovlađujuće cene. Ukupno je u 2013. godini trgovano sa 52.780 akcija, dok je vrednost ostvarenog prometa 114.766.915 dinara. Najniža cena po kojoj se trgovalo akcijom zabeležena je 09.01.2013. godine i iznosila je 1.714 dinara, dok je najviša cena ostvarena 17.12.2013. godine od 2.500 dinara.

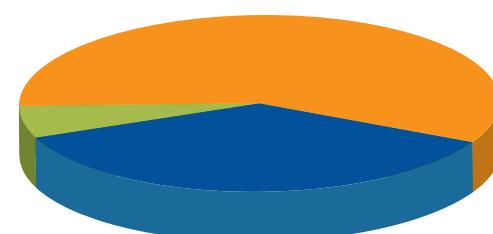

Još 2,1% sopstvenih akcija

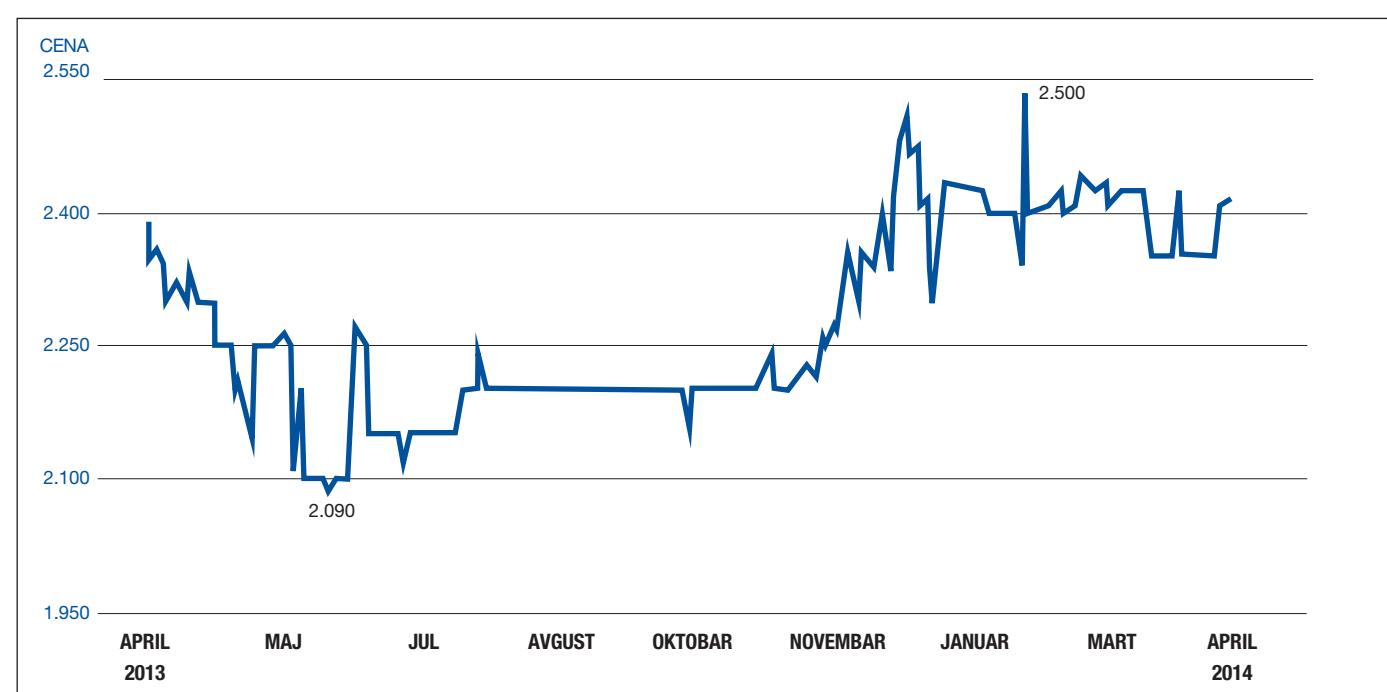
Počektom marta 2014. godine, putem ponude za sticanje sopstvenih akcija, Metalac a.d. je po principu pro-rata kupio 21.016 akcija (2,1% od ukupnog broja) za vlastiti portfelj. Namera kompanije je bila da na ovaj način stekne najviše 30.600 akcija, odnosno 3% ukupnog broja po ceni od 2.420 dinara po komadu. Planirano je da se otkupljene akcije, u skladu sa regulativom i internim aktima, raspodele za stimulativno nagrađivanje menadžmenta i zaposlenih.

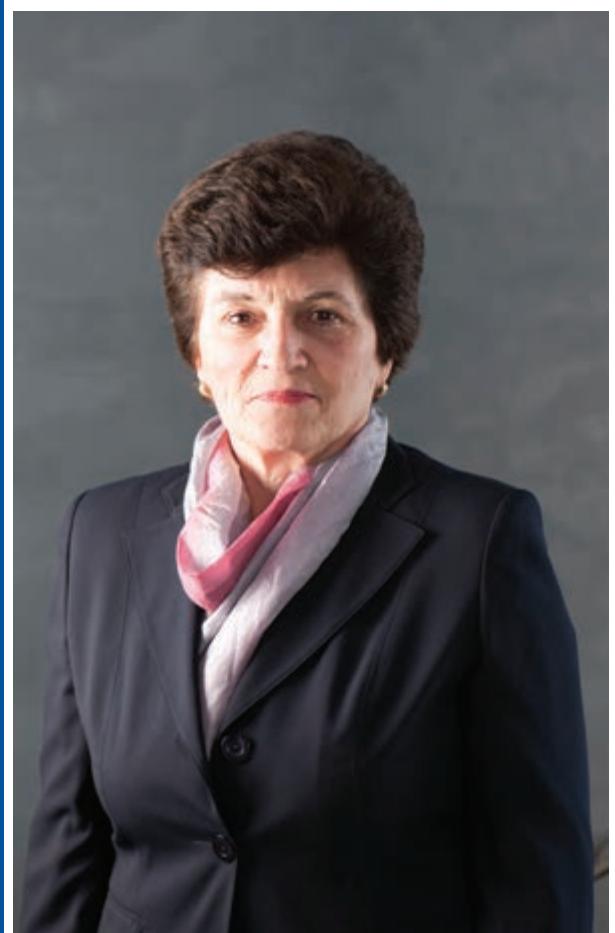
STRUKTURA VLASNIŠTVA

Vlasništvo fizičkih lica	(599.636) 58,80%
Vlasništvo pravnih lica	(57.217) 5,60%
Zbirni - kastodi račun	(363.147) 35,60%

Izdavalac: **METALAC AD GORNJI MILANOVAC - 07177984**
Aktivni ISIN-i (CFI): **RSMETAE71629 (ESVUFR)**

RADMILA TODOSIJEVIĆ

Izvršni direktor za finansijske poslove, ljudske resurse i poslovnu logistiku

FINANSIJSKI IZVESTAJI METALCA SU SE PUNIH 19 GODINA SASTAVLJALI PO SVIM MATERIJALNO ZNAČAJNIM PITANJIMA, U SKLADU SA RAČUNOVODSTVENIM PROPISIMA REPUBLIKE SRBIJE.

Kompanija je, kao i prethodnih godina, posebno bila usmerena na upravljanje rizicima odnosno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržista. Kompanija je takođe uspešno upravljala obrtnim kapitalom i time uspela da zadrži sposobnost da nastavi sa svojim uspešnim poslovanjem u predvidivoj budućnosti. Upravljanje obrtnim kapitalom je imalo za cilj očuvanje optimalne strukture, a time i smanjenje troškova kapitala i obezbeđivanje dividende akcionarima.

I u 2013. godini bili smo fokusirani na upravljanje kretanjem prihoda i troškova, upravljanje valutnim rizicima, rizicima promene kamatnih stopa, rizicima likvidnosti, kreditnim rizicima. Sa malim rastom prihoda i paralelnim padom poslovne dobiti, najvažnije je bilo održati likvidnost i obezbediti cash flow.

U narednom periodu predučeće će nastaviti da efikasnije i delotvorneji upravlja obrtnim kapitalom, oslobadanjem gotovine iz obrtnog kapitala : skraćivanjem vremena naplate potraživanja i boljim upravljanjem zalihami.

Iako Metalac ne bi bio to što jeste da na vreme nije pravio rezerve koje će ga štiti od nepredvidivih problema i rizika, maksimalna finansijska disciplina je bila i ostaje imperativ.

Deloitte.

Deloitte d.o.o.
Теразије 8
11000 Београд
Србија

ПИБ 10048772
МБ 07770413

Тел: +381 11 3812 100; + 381 11 3812 200
Факс: +381 11 3812 101; + 381 11 3812 201
www.deloitte.com/sr

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и руководству Металац а.д., Горњи Милановац

Извештили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја (страна 3 до 48) предузећа Металац а.д., Горњи Милановац (у даљем тексту "Друштво"), који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2013. године и одговарају консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовим готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика, друге напомене уз консолидоване финансијске извештаје и статистички анекс.

Одејзорност руководства за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и фер презентацију ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије, као и за интерне контроле које погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одејзорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и ревизији планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да консолидовани финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и обелодањивањима на консолидованим финансијским извештајима. Избор поступака зависи од ревизорског финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и фер презентацију консолидованих финансијских извештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног извештаја. Ревизија такође укључује оцену примене рачуноводствених политика и вредновање значајних извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази који смо прибавили довољни да подржавају и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, консолидовани финансијски положај предузећа Металац а.д., Горњи Милановац на дан 31. децембра 2013. године, као и консолидоване резултате његовог пословања и прописма Републике Србије.

Скрептање питања

Скрептајмо пажњу на напомене 30 и 33 уз консолидоване финансијске извештаје у којима је обелодањено да Друштво у току редовног пословања ступа у пословне односе са повезаним правним лицима. Приликом састављања приложених консолидованих финансијских извештаја, Друштво није исказало ефекте трансферних цена на обрачунати порез на добитак, сматрајући да се трансакције са повезаним правним лицима обављају на тржишним основама. При томе, у складу са пореским законима Републике Србије, Друштво у обавези да достави порески билансе за 2013. годину и другу пратећу документацију, укључујући извештај о трансферним ценама, Пореској управи Републике Србије до 30. јуна 2014. године. Тумачења пореских законака од стране пореских и других власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења рукувадства Друштва. Постоји неизвесност да ли су тумачења рукувадства Друштва и пратећа документација довољне и да ли одговарају захтевима и тумачењима материјално значајних последица по консолидоване финансијске извештаје Друштва.

Наše мишљење није квалифицирано у вези са наведеним питањем.

In our opinion, the consolidated financial statements present fairly, in all material aspects, the financial position of the Company Metalac a.d Gornji Milanovac as of December 31, 2013, and the results of its operations, cash flows and changes in equity for the year then ended, in accordance with accounting standards and regulations prevailing in the Republic of Serbia.

Остале питања

Консолидовани финансијски извештаји Друштва за 2012. годину били су предмет ревизије од стране другог ревизора који је у свом Извештају, од 18. априла 2013. године, о тим консолидованим финансијским извештајима изразио мишљење без резерве.

Београд, 17. априла 2014. године

Зоран Нешин
Свлашћени ревизор

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

Na dan 31. decembar 2013.
U hiljadama dinara

AKTIVA		2013	2012
Stalna imovina			
Nematerijalna ulaganja	18	41,118	22,718
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	1,871,205	1,880,635
Investicione nekretnine	18	380,092	387,793
Dugoročni finansijski plasmani	19	44,868	25,172
		2,337,283	2,316,318
Obrtna imovina			
Zalihe	20	1,925,255	1,826,117
Potraživanja	21	1,125,357	1,336,473
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak		75,632	58,709
Kratkoročni finansijski plasmani	22	521,109	327,227
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	23	775,385	694,115
Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja		63,418	54,495
		4,486,156	4,297,136
UKUPNA AKTIVA		6,823,439	6,613,454
PASIVA		2013	2012
Kapital i rezerve			
Akcijski kapital	25	408,000	408,000
Ostali kapital	25	33,899	33,899
Emisiona premija		4,256	4,256
Rezerve	25	185,623	90,623
Nerealizovani dobici od hartija od vrednosti		19,751	0
Translacione rezerve		2,934	4,052
Neraspoređeni dobitak		3,472,738	3,379,148
Kapital većinskih ulagača		4,127,201	3,919,978
Kapital manjinskih ulagača		108,237	107,793
		4,235,438	4,027,771
Dugoročne obaveze i rezervisanja			
Dugoročna rezervisanja	26	181,564	176,402
Dugoročni krediti	27	649,779	591,481
		831,343	767,883
Kratkoročne obaveze			
Kratkoročne finansijske obaveze	28	639,385	663,227
Obaveze iz poslovanja	29	683,048	772,709
Ostale kratkoročne obaveze	30	261,532	237,401
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja		118,125	89,272
Obaveze po osnovu poreza na dobitak		6,895	1,869
		1,708,985	1,764,478
Odložene poreske obaveze	17	47,673	53,322
UKUPNA PASIVA		6,823,439	6,613,454
Vanbilansna aktiva/pasiva	31	195,795	199,640

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

U periodu od 01. januara do 31. decembra 2013. godine
U hiljadama dinara

POSLOVNI PRIHODI		2013	2012
Prihodi od prodaje	5	6,196,676	6,067,469
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		36,024	24,775
Povećanje / (Smanjenje) zaliha učinaka		98,420	72,975
Ostali poslovni prihodi	7	157,228	160,783
		6,488,348	6,326,002
POSLOVNI RASHODI			
Nabavna vrednost prodate robe	(1,927,740)	(1,724,761)	
Troškovi materijala, goriva i energije	(1,764,889)	(1,725,607)	
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(1,498,894)	(1,319,656)	
Troškovi amortizacije i rezervisanja	(241,956)	(235,557)	
Ostali poslovni rashodi	(581,283)	(565,694)	
		(6,014,762)	(5,571,275)
POSLOVNI DOBITAK		473,586	754,727
Finansijski prihodi	12	168,379	274,232
Finansijski rashodi	13	(154,728)	(218,552)
Ostali prihodi	14	48,028	43,917
Ostali rashodi	15	(102,387)	(208,661)
		(40,708)	(109,064)
		432,878	645,663
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA			
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashodi perioda	17	(30,646)	(44,492)
Odloženi poreski prihodi perioda		5,853	(15,708)
		(24,793)	(60,200)
NETO DOBITAK		408,085	585,463
NETO DOBITAK/ (GUBITAK)			
Vlasnici matičnog preduzeća		407,641	581,705
Manjiski ulagači		(444)	(3,758)
		408,085	585,463
Osnovna / razvodnjena zarada po akciji (u dinarima)	16	399,65	570,29

Ovi konsolidovani finansijski izveštaji su odobreni od strane rukovodstva preduzeća Metalac a.d. Gornji Milanovac i predati Agenciji za privredne registre Republike Srbije dana 18. aprila 2014. godine.

Potpisano u ime Metalac a.d., Gornji Milanovac:

Petrašin Jakovljević,
Generalni direktor

Radmila Todosijević,
Izvršni direktor za finansijske poslove

55

ULAZIMO U 55. ČVRSTO NA SVOJIM NOGAMA

Još jedna kriza, ma koliko velika, za Metalčovo iskustvo i potencijal bila je samo izazov. Izuzev 2009. godine, u kojoj je imao pad ukupnog prihoda i dobiti u odnosu na 2008, svih narednih godina Metalac je u izvanredno teškim uslovima beležio rast, a 2012. će ostati zapamćena kao jedna od najuspešnijih u istoriji Metalca. Te godine je ostvareno 86,1 milion eura ukupnog prihoda, 10% više nego prethodne godine, uz rast izvoza za čak 20%, a dobiti za 18%. Ovakav trend nije bilo moguće zadržati i u 2013. godini, ali je sa 88,83 miliona eura ipak ostvareno 3% rasta i 4,6 miliona eura poslovne dobiti. Sve su prilike da će i u narednih pet godina biti potreban izuzetan trud, disciplina, štedljivost, inovativnost i posvećenost poslu, kako bismo sačuvali potencijale naše kuće za budućnost.

Najveći uspeh je svakako što je održana prisutnost na svim tržištima uz izlazak na neka nova, što je bilo investicija uprkos tako nepovoljnijim uslovima i što je ispoštovan dogovor sa zaposlenima da se teret krize ravnomerno raspodeli, bez otpuštanja radnika. Time je Kompanija ostala čvrsta i zdrava kako iznutra tako i na tržištima na kojima plasira svoje proizvode.

Iako ispod planiranog, Metalac grupa je sa 88,83 miliona eura ukupnog prihoda u 2013. godini imala rast od 3% u odnosu na 2012. Rastu su najviše doprinela trgovacka preduzeća u Srbiji. Izuvez Metalac metalurgije a.d, ukupni prihod svih ostalih domaćih trgovackih preduzeća je rastao od 3% do čak 21% i to u izuzetno teškim uslovima.

Četiri proizvodna društva sa više fabrika za proizvodnju posuđa, sudopera, bojlera, kompozitnih ploča, transportne i luksuzne ambalaže... ostvarila su približno isti ukupni prihod kao i 2012. rast su imali Metalac inko i Metalac print, ali ne i Metalac bojler, a prvi put posle 2009. najveća fabrika Metalac posuđe je imala pad prihoda od 3%.

Što se trgovackih preduzeća u inostranstvu tiče sveukupno su imali 7% manji ukupan prihod nego 2012. Planove nije uspeo da ostvari Metrot u Moskvi koji inače ima najveće učešće, dok su preduzeća u Zagrebu, Podgorici i Kijevu zabeležila značajan rast.

I mada je ostvarena dobit značajno ispod planirane, rukovodstvo Metalca ocenjuje da neto dobitak od 4 miliona i poslovni dobitak od 4,6 miliona eura jesu vredni poštovanja, imajući na umu veoma teške uslove poslovanja i nepredviđena događanja.

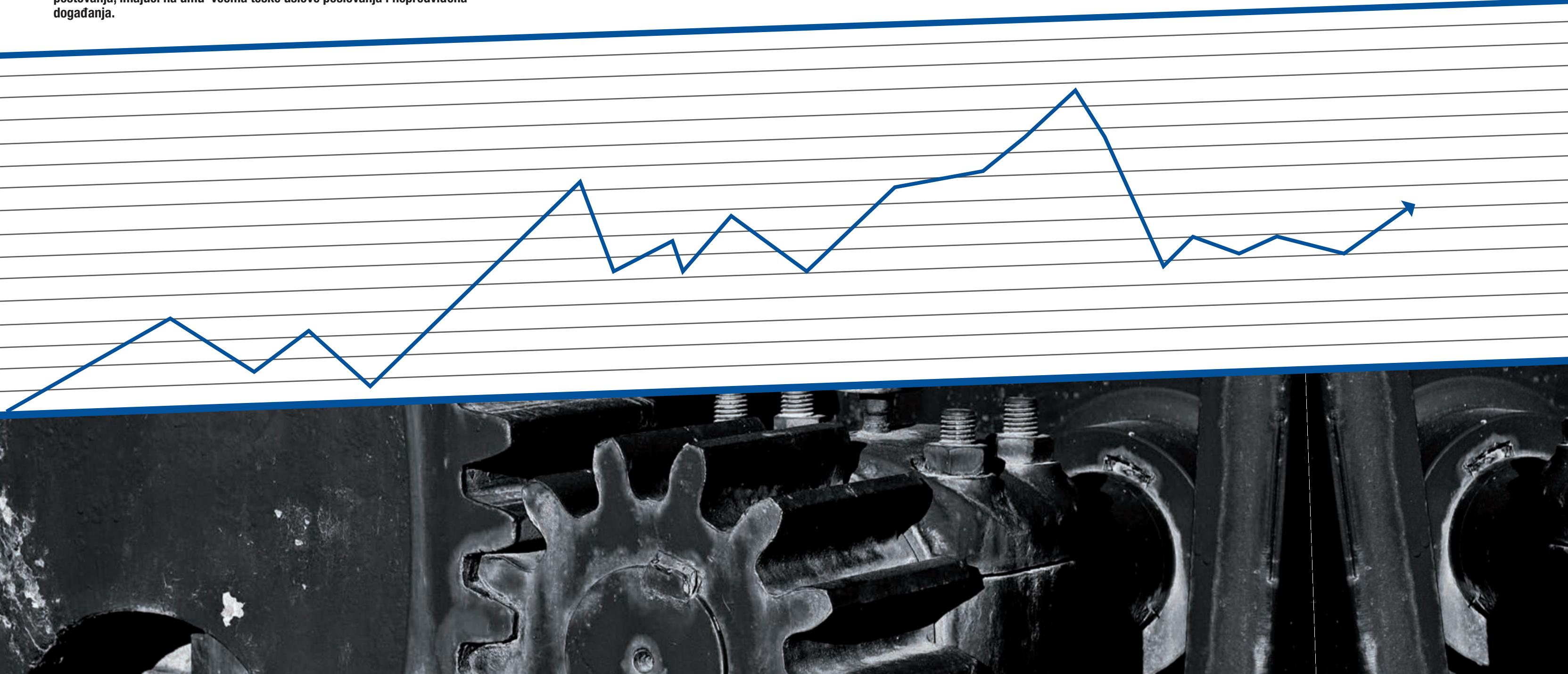
ALEKSANDAR MARKOVIĆ
Izvršni direktor za proizvodnju i IT

STOJAN SLOVIĆ
Izvršni direktor za domaću prodaju i marketing

GORAN MIJATOVIĆ
Izvršni direktor za izvoz i ino preduzeća

PROIZVODNA DRUŠTVA

Četiri proizvodna društva Metalca a.d. bave se pre svega proizvodnjom posuđa, bojlera, sudopera, kompozitnih materijala i ambalaže. Njihov ukupni prihod u 2013. godini bio je nepunih 36 miliona eura, što je 40% ukupnog prihoda Metalac grupe. Ukupni prihodi proizvodnih društava bili su približni ostvarenju u 2012. godini, ali sa značajnijim dobitkom.

Inače, realizacija proizvodnih društava ostvarena prodajom proizvoda na domaćem i ino tržištima iznosili su oko 31.2 miliona od čega je skoro 54% ostvareno izvozom. Izvoz je međutim bio manji za oko 6% u odnosu na 2012. I to je dominantno uticalo na konačni ishod godine. Naravno, najveći uticaj na svaku promenu ima pre svega kor biznis kompanije - Metalac posuđe, mada je u 2013. na ukupne rezultate proizvodnih društava značajno uticao i Metalac bojler. Preostala dva proizvodna društva, Metalac print i posebno Metalac inko imala su rast.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ
direktor Metalac posuđa

VLADAN STOJKOVIĆ
direktor Metalac inka

GORAN MIJATOVIĆ
direktor Metalac bojlera

MLADEN MATOVIĆ
direktor Metalac printa

Osnovano:	2006. kao zavisno društvo Metalac a.d.
Sedište:	Gornji Milanovac, Srbija
Delatnost:	1960. - Proizvodnja emajliranog posuđa 1994. - Proizvodnja non-stick posuđa 1999. - Proizvodnja inox posuđa
Tržište:	Srbija i 23 zemlje sveta
Uk. prihod u 2013.	25,5 miliona eura
Broj radnika:	765

NIJE BILO MOGUĆE PONOVITI NAJBOLJU GODINU

PRVI PUT POSLE 2009. GODINE, NAJVEĆE PREDUZEĆE METALAC GRUPE NIJE USPELO DA OSTVARI RAST U ODNOSU NA PRETHODNU GODINU. TOME JE NAJVİŞE DOPRINEO PAD PRODAJE NA RUSKOM TRŽIŠTU. UGLAVNOM, METALAC POSUĐE JE 2013. GODINU ZAVRŠILO SA 25,5 MILIONA EURA UKUPNOG PRIHODA, 3% MANJE U ODNOSU NA IZUZETNO USPEŠNU 2012. OKO 66% PRIHODA OD PRODAJE DONEO JE IZVOZ U 23 ZEMLJE SVETA DOK JE 34% OSTVARENO NA DOMAČEM TRŽIŠTU, GDE JE METALAC POSUĐE LIDER SA VIŠE OD 50% UČEŠĆA. RAST IZVOZA U FRANCUSKU, NEMAČKU, ENGLESKU, UKRAJINU, ČEŠKU....

Očekivala se bolja godina. Metalac posuđe se ozbiljno spre-malo da tako i bude sudeći po najavljenim poslovima, izvrsnoj realizaciji u poslednjem kvartalu 2012. godine i sve češćim zahtevima jednog broja kupaca za assortimanom kojeg nije bilo na lageru... I mada je planirana realizacija izostala, nema razloga za nezadovoljstvo imajući na umu izuzetno teške uslove u kojima se već godinama posluje, kao i nepredvidivost kretanja na pojedinim ino tržištima.

Kontinuirana unapređenja u proizvodnji

Metalac posuđe u istom fabričkom krugu ima pogone za proizvodnju emajliranog, inox i non-stick posuđa sa više premaza. U 2013. proizvodnja je uglavnom ostvarila i prebacila godišnji plan. Ono što je obeležilo godinu je značajniji rast proizvodnje aluminijskog posuđa sa keramičkim premazom, sa kojim se na tržište krenulo u maju 2012. U cilju sveukupnog unapređenja i konkurenčnosti u ovom programu za sledeću godinu je planirana i nabavka kompletno nove linije za nanošenje nelepiljivih premaza na aluminiјum. Metalac je inače preseljenjem opreme u novu halu još 2012. značajno uvećao kapacitete za proizvodnju non-stick posuđa i u assortimanu ima sve, osim livenog aluminiјuma.

Svi inženjeri su prošli obuku za nove licence Solid Worksa, 3D konstruisanja/projektovanja i PDM softvera za upravljanje tehničkom dokumentacijom. A u cilju unapređenja prostorne organizacije i podizanja efikasnosti i produktivnosti, u 2013. godini su po prvi put organizovani seminari-radionice za poslovođe i brigadire kojima je edukaciju o „5S metodu“ održao tim Adižesa, dok je služba za ljudske resurse održala interni seminar o timskom radu.

Lider na tržištu Srbije

Tržište Srbije je bilo dobar oslonac u teškoj godini. Prodaja je bila 4% veća nego u 2012. Srbija je Metalac posuđu u 2013. donela 34% ukupne realizacije. Godinu su ponovo dominantno obeležile akcije unapređenja prodaje. Posuđe je poslednjih godina postalo izuzetno atraktivni proizvod za loyalty programe, a Metalac prirođeni partner za najveći broj velikih sistema, kao i za sopstveni maloprodajni lanac. Ovakvom ishodu doprineo je i ulazak u nove kanale prodaje, a posebno plasman licenciranog assortmana posuđa za pripremanje hrane za decu sa Dizni likovima i nova linija non-stick posuđa sa keramičkim premazom. Iako u veoma konkurentnom okruženju Metalac je zadržao lidersku poziciju na tržištu posuđa Srbije sa preko 50% učešća. Pritom je u emajliranom programu neprikosnoven sa više od 90% učešća.

Naše šerpe stigle i u Izrael, Dansku i Grčku...

U 2013. izvozilo se na 23 tržišta. Osim tradicionalnih, poput zemalja Zapadne Evrope, Rusije i ex YU država, zanimljivo je da su spisku zemalja u koje Metalac posuđe izvozi pridruženi Izrael, Danska i Grčka, a posredstvom jednog od partnera naše posuđe je stiglo i u Japan. Osim toga, neki stari dugogodišnji kupci ponovo povećavaju naloge što je i logično imajući na umu stratešku okrenutost Metalca dugoročnim partnerstvima. Među tržištima na kojima je zabeležen rast izvoza su: Francuska, Nemačka, Engleska, Ukrajina, Češka.... i to je svakako dobar signal.

Ipak, sa 14,6 miliona eura izvoza Metalac posuđe je u 2013. bilo za celih 8% ispod izvoza ostvarenog u 2012. Na to su u najvećoj meri uticali nešto slabiji plasman u Rusiju koja je najveće izvozno tržište i jedna ambiciozna, ali nedovoljno uspešna akcija na hrvatskom tržištu.

ZVANIČNO POSUĐE NACIONALNOG TIMA KUVARA SRBIJE

Najpre su se na prvom Gastrofestivalu u Kragujevcu, u novembru 2013. godine, takmičili mladi kuvari i master šefovi više zemalja, a svi specijaliteti su pripremani u inox posudu iz Metalca.

Već u aprilu 2014. godine Nacionalni tim kuvara Srbije je na takmičenju na ostrvu Brač osvojio 19 medalja, a inox posude sa pećatom „Original Metalac quality“ dobilo je najbolje komentare profesionalnih kuvara, medju kojima i komentar da je „najbolji ljubavnik dobre hrane“.

Na takmičenju je učestvovalo 12 zemalja sa preko 200 takmičara.

Početkom 2014. godine, na predlog predstavnika Kulinarske federacije Srbije i Asocijacije štova kuvara Srbije, Metalac posuđe je postalo zvanično posuđe nacionalnog tima.

SUPERBREND SRBIJE

Metalac posuđe je dobitnik nagrade Superbrands Srbija 2012-2013 u kategoriji "Oprema za domaćinstvo". Generalnom direktoru Metalca a.d. Petrašinu Jakovljeviću nagradu je uručio Stephen Smith, direktor International Superbrands, 25. aprila na svečanosti u beogradskom hotelu "Metropol". U konkurenčiji sa Metalcem bili su Albus, Beohemija, Dahlia, Galerija podova, Henkel Srbija i Sintelon.

Toplica Spasojević, predsednik stručnog saveta Superbrands Srbija, je istakao da je proces selekcije trajao 8 meseci, kako bi se od 1.600 brendova stiglo na 244 u 34 kategorije. Polazeći od iskustva koje Superbrand ima u 90 zemalja, Symeon Tsomokos, direktor TGI Group International, organizator projekta je podsetio da korporativni brendovi imaju veoma važan doprinos brendiranju Srbije na međunarodnom tržištu.

ČETVRTI PUT NAJBOLJI

Četvrti put za proteklih 10 godina Metalac posuđe je dobitnik priznanja Najbolje robne marke Srbije, ranije u kategoriji "Oprema za domaćinstvo", a u 2013. u kategoriji "Trajna potrošna dobra".

Generalnom direktoru Metalca Petrašinu Jakovljeviću nagradu je uručila Jelena-Marina Bradarić, predstavnik pobjeničkog tima iz Srbije koji je na međunarodnom takmičenju Microsoft Imagine Cup's osvojio je prvu nagradu u oblasti kreiranja softvera i aplikacija za promovisanje zdravog života kroz fizičku aktivnost.

Na Sajmu u Frankfurtu, februara 2014

IZVRSNI SMO, ALI I KONKURENCIJA JE JAKA

EVROPSKI PROIZVOĐAČI PONOVO DOBIJAJU NA ZNAČAJU. SAJAM POSETILA I ODABRANA GRUPA METALČEVIH RADNIKA IZ PROIZVODNJE

Na najvećem evropskom sajmu robe široke potrošnje u Frankfurtu, Metalac posuđe nastupa već 32. godine. Oba poslednja nastupa, u februaru 2013. i 2014. godine pokazala su da evropski proizvođači ponovo dobijaju na značaju. Na novom modernizovanom štandu predstavljen je širok assortiman u sva tri programa, a pre svega u programu emajliranog posuđa.

Još jednom se pokazalo da Metalac posuđe ima inovativni pristup i da njegova pozicija u Evropi nije slučajna, uprkos jakoj konkurenciji. Na poslednja dva sajma u Frankfurtu prikazano je ukupno oko 80 različitih setova emajliranog posuđa i čak 50 dekora, kao i odabrani assortiman inox i posuđa sa keramičkim premazom, uključujući i „stone“ efekat. Pažnju je privukla i linija sa dekorima umetnika Slobodana Jelesjevića; odabrana kolekcija dekora koje su osmisili Metalčevi dizajneri ali i dekori odabrani na Facebook konkursima.

Najčešći posetnici Metalčevog štanda bili su iz: Rusije, Ukrajine, Engleske, Turske, Kine, Moldavije, Francuske, Italije, Bugarske, Grčke, Egipta itd.

Sajam u Frankfurtu je po tradiciji posetila i odabrana grupa naših radnika sa ciljem da vide svetske trendove, gde je Metalac u odnosu na konkurenčiju i lično se uvere koliko je važno boriti se da budemo među najboljima.

GOSTI PREZADOVOLJNI DOMAĆINIMA

POSLE GOSTIJU IZ UKRAJINE I CRNE GORE, U AVGUSTU SU U TRODNEVNOJ POSETI METALCU BILI I KUPCI IZ REPUBLIKE SRPSKE.

Reč je o partnerima Metalac posuđa i Trade-a, ali i kupcima Metalac bojlera i Inka. Ukupno tridesetak gostiju iz Unitehne, Tržnice, Delhaize-a i Zeusa iz Banja Luke; Nera prometa iz Bratunca; Onogošta iz Sokolca; Budućnosti iz Ugljevika; BMD-a iz Nevesinja...

Većina su dugogodišnji kupci Metalca sa kojima su vođeni komercijalni sastanci uz posebne povoljnosti odobrene samo za dan posete. Za kupce koji su prvi put bili u Metalcu organizovan je obilazak proizvodnih pogona posuđa, sudopera, gran-matrix-a i bojlera.

Nakon prvog, radnog dana posete, drugog dana za goste je organizovan obilazak manastira Žiča i Studenica i Vrnjačke Banje.

Hor Čarolije i pesmica „Da porasteš zdravo“ raspevala sve goste

Od redakcije časopisa „Kuvajmo s decom“ na poklon torta u obliku šerpu

Malo posuđe iz Metalca

IZNENAĐENJE I ZA DIZNIJEVU CENTRALU

NAKON VEOMA USPEŠNE PREMIJERE „MINI M“ POSUĐA SA LIKOVIMA MINI I MIKI MAUS NA APRILSKOM DEČJEM SAJMU U BEOGRADU, U NOVEMBRU SMO SAJAMSKOJ PUBLICI PREDSTAVILI I PRINCEZE. UGOVOR SA DIZNIJEM PRODUŽEN, A CENTRALA U AMERICI IZNENAĐENA USPEŠNOŠĆU.

Iako je Kompanija Dizni očekivala da će emajlirane posude sa popularnim likovima pokriti jednu manju nišu na tržištu, Metalac je sa preko 130.000 jedinica za svega 10 meseci napravio pravo iznenađenje. Tako je prva godina razvijanja linije posuđa za decu sa Diznjevim likovima uspešno završena, a ugovor produžen. Sve pohvale upućene su i za angažovanje na promociji posuđa „mini m“ namenjenog pripremanju i serviranju hrane za decu. Metalac posuđe je osim u Srbiji, liniju „mini m“ plasirao i na ex YU tržišta i u Češkoj.

Posuđe Mini m je tokom 2013. dva puta predstavljeno na Dečjim sajmovima u Beogradu uz obilje zabave za najmlađe i kulinariku radionicu u okviru projekta „Kuvajmo s decom“. Uz pomoć mladih kuvara iz Turističko-ugostiteljske škole u Beogradu mališani su imali priliku da kroz igru uče o zdravoj ishrani i zdravom načinu života.

I DALJE POSUĐE INTERNET ZAJEDNICE

KONKURS ZA NOVI DEKOR IMAO 600.000 PRIKAZA, A POBEDNIČKO REŠENJE PRIPREMLJENO ZA FRANKFURTSKI SAJAM 2014. GODINE. MLADA AGENCIJA „PIONIRI“ I METALAC DOBILI PRIZNAJE UDRUŽENJA EKONOMSKIH PROPAGANDISTA SRBIJE ZA USPEŠNO VOĐENJE I PRISUSTVO METALAC POSUĐA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA.

Priznanje kojim je krunisan dvoipogodišnji rad na društvenim mrežama i više od 45.000 fanova koji veoma aktivno prate Metalac posuđe – čine nas i dalje posuđem internet zajednice.

Naši najčešći fanovi su u 80% slučajeva žene od 25 do 35 godina starosti sa kojima je Metalac posuđe upravo i želelo da pravi otvoreniju i iskreniju komunikaciju. Uz redovne aktivnosti na Twitter-u, Instagramu i YouTube-u gde je broj pratilaca u

svakodnevnom porastu, posebna pažnja i najveća razmena informacija dešava se ipak na facebook-u. Tu je Metalac posuđe „šerovalo“ i recepte poznate blogerke Olivere Senić i nutricioniste Jasne Andelković, a najveću pažnju privukao je i Dizajn konkurs za novi dekor posuđa. Kao i godinu dana ranije, pristigao je veliki broj rešenja, od kojih su najbolji dekori pripremljeni za sajam u Frankfurtu u 2014.

Konceptualni iskorak Sa Supermarketom

Saradnja sa "Supermarket koncept store" donela je u 2013. jedan novi, neobičan pogled na asortiman i brend Metalac posude. Počev od pripreme hrane i posluživanja nacionalne kuhinje u posudu Metalac, preko restoranskih i store-instalacija, kolekcije za prodaju, do reklamnih panoa – sve je poseban konceptualni doživljaj i veliki izazov za Metalac posude kao partnera.

Inače, iz ovog prostora je najavljena i velika akcija na premium posudu pod nazivom Mehrzer koja je započela u poslednjem kvartalu 2013. godine kroz lanac Idea i prodavnice Metalac.

Osnovan:	2006. kao zavisno društvo Metalac a.d.
Sedište:	Gornji Milanovac, Srbija
Delatnost:	1995. - Proizvodnja transportne i offset ambalaže
Tržište:	2000. - Proizvodnja dekor preslikača
Uk. prihod u 2013.	Srbija
Broj radnika:	4,37 miliona eura
	76

RAST PRIHODA U OŠTROJ KONKURENCIJI

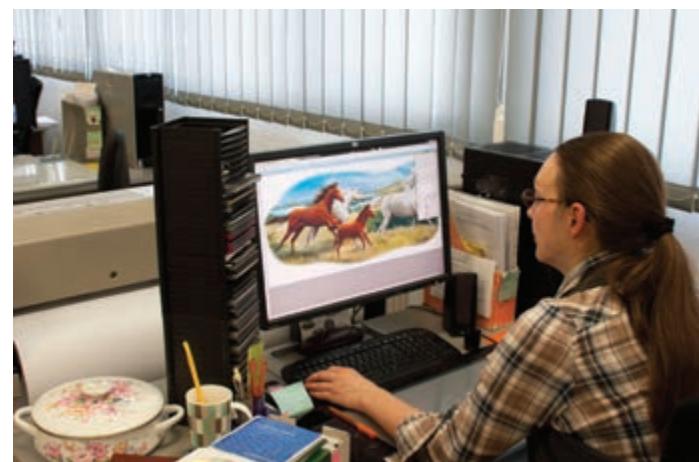
NAPLATA POTRAŽIVANJA NAJVEĆI PROBLEM. MODERNIZACIJA POGONA ZA OFSET AMBALAŽU I PROIZVODNJI DEKOR NALEPNICA POVEĆALA KAPACITETE.

Proizvođač transportne i offset ambalaže kao i preslikača za dekorisanje posuđa, Metalac print, imao je u 2013. godini 4,4 miliona eura ukupnog prihoda, što je 8% više nego u predhodnoj. Oko 60% prihoda je ostvareno proizvodnjom ambalaže i uslugama za interne kupce tj. Metalčeva preduzeća, a ostatak na eksternom tržištu.

Najveći problem u 2013. godini i najveći koji se očekuje u narednoj jeste naplata potraživanja. Kriza je ugrozila većinu klijenata što se odrazilo na njihovo izmirivanje dugovanja, a to će od našeg proizvođača ambalaže tražiti dodatni napor i dodatni oprez, posebni imajući na umu planirani rast od 8% za 2014. godinu.

Usled malog tržišta konkurenca je sve veća, neretko ispod granica poslovne logike kad su cene u pitanju. Ipak, zahvaljujući investicijama u opremu koje je imao u prethodnoj godini Metalac print najavljuje ekspanziju na tržištu offset ambalaže imajući na umu novu šestobojnu offset mašinu sa sekcijom za UV i vododisperzivni lak.

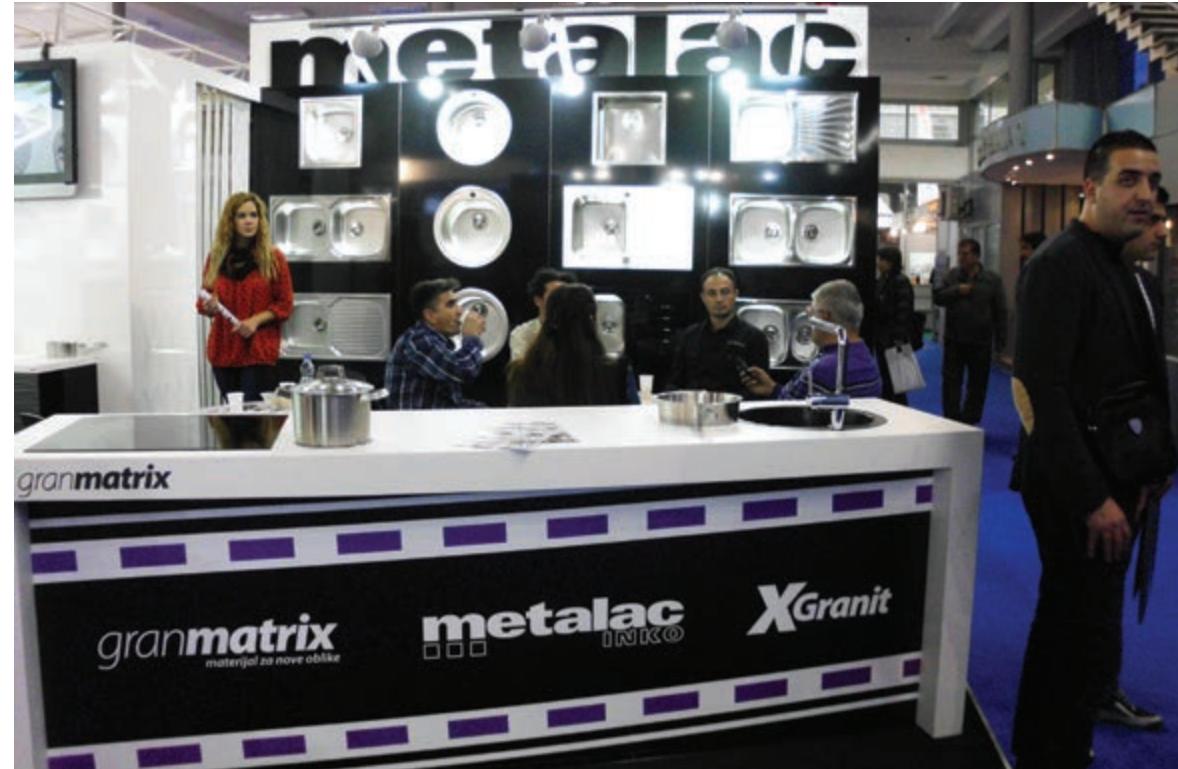
A što se proizvodnje preslikača tiče, trend rasta je očigledan. Modernizacijom opreme i preseljenjem u novi pogon u 2013. godini broj osvojenih dekora porastao na 122 od kojih je čak 80% ušlo u proizvodnju. Najveći deo ovih dekora osvojen je za ino-kupce.

metalac
PRINT

Osnovan:	2006. kao zavisno društvo Metalac a.d.
Sedište:	Gornji Milanovac, Srbija
Delatnost:	1996. - Proizvodnja inox sudopera 2008. - Proizvodnja kompozitnih materijala 2010. - Proizvodnja granitnih sudopera
Tržište:	Srbija, ExYU, Ukrajina
Uk. prihod u 2013.	2,45 milion eura
Broj radnika:	41

RAST PRODAJE NA SVIM PROGRAMIMA

PREDUZEĆE METALAC INKO JE I 2013. GODINU ZAVRŠILO SA ZNAČAJNIM RASTOM UKUPNOG PRIHODA ZA 18% I RESPEKTABILnim RASTOM DOBITI. OKO 75% PRIHODA OD PRODAJE OSTVARENO NA INOX I GRANITnim SUDOPERAMA, A OSTALO PRODAJOM GRANMATRIX KOMPOZITNIH PLOČA GDE JE ZABELEŽEN I NAJVEĆI RAST. NAJAVAŽNIJi BIO ULAZAK NA TRŽIŠTE UKRAJINE.

Izvoz i dalje učestvuje sa nešto više od 40% u ukupnim prihodima Metalac inka, a najvažniji skok desio se pre svega zahvaljujući ulasku na tržište Ukrajine, gde su posredstvom Metalčevog najmlađeg preduzeća u Kijevu plasirane prve količine inoks i granitnih sudopera. Osim toga značajan je bio i posao sa Gorenjem - Valjevo u proizvodnji nasadnih sudopera namenjenih za izradu mini kuhinja.

Metalac inko je u 2013. uveo veoma atraktivni model Onyx sudopere u kombinaciji ploče od kaljenog stakla i korita od nerđajućeg čelika i granitnu sudoperu Quadro plus sa ocedivačem. To je četvrti model u granitnom programu.

Direktor Vladan Stojković ocenjuje da su svi aspekti poslovanja u 2013. postali stabilniji, bez oscilacija. Jedino je kod granitnih sudopera postojalo usko grlo usled ručnog livenja proizvoda što će biti prevaziđeno već početkom 2014. godine kupovinom opreme i prelaskom na mašinsko livenje.

Za narednu godinu planiran je rast realizacije od 5%. Brigu realno izaziva stalni pad građevinskih aktivnosti i očekivani dalji pad kupovne moći, ali očekuje se veći plasman solid surface materijala koji postaju standard u opremanju javnih prostora. Metalac je u ovom segmentu na tržištu već pozicionirao svoj brend Granmatrix.

Osnovan:	2006. godine
Sedište:	Gornji Milanovac, Srbija
Delatnost:	Proizvodnja akumulacionih i malolitražnih bojlera
Tržište:	Srbija, exYU i Rusija
Uk. prihod u 2013.	3,65 miliona eura
Broj radnika:	77

PREOKRENUTI PRISTUP TRŽIŠTU

IAKO ISPOD OSTVARENJA U 2012. GODINI, MOGLO BI SE REĆI DA JE PRODAJA BOJLERA U 2013. BILA ZADOVOLJAVAĆUĆA, IMAJUĆI NA UMU DA JE REČ O PROIZVODU U ZRELOJ GRANI, SA VELIKOM KONKURENCIJOM U SIROMAŠNOM TRŽIŠTNU OKRUŽENJU.

Nakon nekoliko godina kontinuiranog rasta, preduzeće Metalac bojler je 2013. godinu završilo sa 8% manjim ukupnim prihodom u odnosu na 2012. i znatno manjom dobijti. Trećina prihoda od prodaje je došla od izvoza, koji beleži 3% rasta, ali su problemi bili približno podjednaki i na inostranom i na domaćem tržištu. Ni značajniji rast broja kupca nije mogao bitnije da utiče na konačan ishod godine jer je i snaga kupaca, a time i prometi po kupcu sve manji.

Najvažniji nauk iz veoma teške 2013., koji je praktično pretočen i u strategiju razvoja do 2016. jeste proširena vizura kojom je menadžment Metalac bojlera odlučio da tržište "napadne" na više kompatibilnih frontova. Osim što će proširiti proizvodni portfolio, Metalac bojler ulazi sve ozbiljnije u zajedničke projekte sa Metalac inkom, koji proizvodi inox i granitne sudopere i kompozitne materijale. Sinergija svih resursa će po sve mu sudeći doneti iskorak sa ciljem da Metalac bojler u 2014. konačno prebaci cifru od 4 miliona eura i otvoriti ozbiljniji prostor za dalji rast.

- Ako promenimo način razmišljanja promenićemo i način delovanja. Drugo, potencijal nije samo u bojlerima već i paleti komplementarnih proizvoda kao i segmentu tržišta koji do sada nismo prepoznali. Treće, neophodna je inicijativa, inovativnost, predu-

imljivost na svim nivoima. Sveukupno, Metalac bojler ima ambiciju da konačno prebaci magičnu cifru od 4 miliona eura i obezbedi novi prostor za kontinuiran rast - najavio je direktor Goran Mijatović.

Po meri majstora

Već tokom pet martovskih vikenda 2014. godine Metalac bojler je ugostio oko 250 majstora iz cele Srbije. Uz prezentaciju kompanije i novih proizvoda, obilazak pogona, zanimljivo takmičenje u brzom kačenju bojlera i druženje, gosti su imali priliku prepoznavaju razloge za veću posvećenost našem proizvodu i našoj kompaniji.

Ovim susretima je započela kampanja „Po meri majstora“. Svaki gost je dobio karticu kojom je učlanjen u Klub majstora Metalac. Time je stekao pravo da, zavisno od broja instaliranih bojlera, učestvuje u velikoj nagradnoj igri sa zanimljivim nagradama, koje će biti izvučene na završnom druženju na kraju 2014. godine. Inače, serviserima su predviđena sva unapređenja na bojlerima, poput tehničkih izmena na bojlerima sa inox kazanom i novog rešenja univerzalnog nosača akumulacionog bojlera, koja su se desila upravo zahvaljujući njihovim sugestijama i primedbama. Novosti u proizvodnom programu bojlera za 2014. Godinu su bojleri velikih litraža - do 500 litara, sa jednim ili dva izmenjivača toplote, emajlirani bojleri sa novom prirubnicom i suvim grejačem, kao i unapređeni inox bojler.

TRGOVINSKA DRUŠTVA

Cela 2013. protekla je u borbi za potrošača uz česte akcije na jednoj i racionalizaciju troškova na drugoj strani. Posledica velikih napora je rast realizacije i ukupnih prihoda, ali pad razlike u ceni i konačno, pad poslovnog dobitka. Sve u svemu, Metalčeva trgovачka preduzeća u Srbiji, uključujući maloprodajni lanac sa 70 specijalizovanih prodavnica širom Srbije i 40 prehrambenih prodavnica u opštini Gornji Milanovac, ostvarila su skoro 30 miliona eura ukupnih prihoda što je 12% više nego u 2012., ali uz značajan pad neto dobiti. Pojedinačno posmatrano, posebo su zanimljiva preduzeća Metalac market i Metalac proleter, koja već četvrtu godinu zaredom beleže kontinuirani rast. Inače, sveukupno posmatrano oko 33,5% ukupnih prihoda Metalac grupe došlo je u 2013. upravo od pet trgovinskih preduzeća u Srbiji.

Što se trgovinskih preduzeća u inostranstvu tiče, značajan rast ukupnih prihoda u odnosu na 2012. imali su svi, izuzev Metrota u Rusiji, koji je zabeležio 15% pada. I to je dominantno opredelilo da ukupno ostvarenje ovih poreduzeća bude 12,9 miliona eura, odnosno 7% manje nego prethodne godine. Inače, trgovinska društva u inostranstvu se dominantno bave plasmanom Metalčevih proizvoda, a njihovo učešće u ukupnom prihodu Metalac grupe u 2013. je iznosilo 14,5%

STOJAN SLOVIĆ
direktor Metalac market

DRAGAN TOMIĆ
direktor Metalac trade

SLOBODAN VUKAJLOVIĆ
direktor Metalac proleter

MARKO ŠARENAC
direktor Metalac metalurgija

MILAN VUJOVIĆ
direktor Metrot

VLADE PONJAVIĆ
direktor Metalac Ukrajina

ALEKSANDAR JELIĆ
direktor Promometal

Osnovan:	2006. kao zavisno društvo Metalca a.d. (prodavnice postoje od 1996)
Sedište:	Gornji Milanovac, Srbija
Delatnost:	Maloprodaja proizvoda za kuću sa 51 prodavnicom
Tržište:	Srbija
Uk. prihod u 2012.	10,6 miliona eura
Broj radnika:	179

Osnovan:	2003.
Sedište:	Gornji Milanovac, Srbija
Delatnost:	Veleprodaja uvoznim assortimanom za kućne potrebe
Tržište:	Srbija i ex YU
Uk prihod u 2013.	3,05 miliona eura
Broj radnika:	27

Nakon uspešne 2013. i prvog tromesečja 2014. Metalac market je povodom jubileja kompanije okupio poslovođe svih 50 prodavnica.

ČETVRTA GODINA SA RASTOM

Iako sve lošiji standard povećava opreznost pri svakoj kupovini, Metalac Market je uspeo da, iako u proseku manje, kupovine budu učestalije, a naklonost potrošača i poverenje u brend sve izraženiji. Uz tesnu saradnju sa dobavljačima uključujući i njihovu podršku kontinuiranim promotivnim aktivnostima i čestim akcijama za potrošače, Metalac Market je četvrtu godinu zaredom zabeležio rast svih parametara poslovanja.

Specijalizovani lanac Metalac market narastao je u 2013. godini na 51 prodavnici u 40 gradova u Srbiji, od čega 7 u Beogradu. Osim rasta ukupnih prihoda od preko 20%, kao i poboljšanja svih ostalih finansijskih pokazatelja, direktor Stojan Slović posebnim kapitalom smatra stečeno iskustvo ljudi u Marketu koji su sada pravi tim koji može potpuno da odgovori planiranom daljem širenju lanca.

Sa 10,6 miliona eura ukupnog prihoda, ostvarenog prodajom najšireg assortimenta proizvoda za kuću, Metalac market je četvrtu godinu zaredom zabeležio značajan rast. Bitno je takođe istaći da u tom rastu veliko učešće ima rast prometa assortmana zavisnih preduzeca Metalac posude i Metalac trade.

Godina je zapamćena i po tome što su u Beogradu otvoreno još 4 prodavnice pa ih sada ima 7. Imajući na umu značaj ovog tržišta, sigurno je da će se repositioniranje našeg lanca na području Be-

ograda i dalje nastaviti. Paralelno se radi na renoviranju ili promeni lokacija pojedinih prodavnica u drugim gradovima sa ciljem da se unapredi kvalitet prostora, poboljša usluga i uvećaju prometi. Osim toga Metalac market je tokom 2013. veoma uporno snažio takozvani kanal sindikalne prodaje sa dve terenske ekipe, kao i internet prodavnicu.

Iako zadovoljan ostvarenim, direktor Slović smatra da ima još prostora za unapređenje efikasnosti rada kako unutar sistema Metalac tako i eksterno. Kako je proteklih godina prodajni lanac Metalac market postavljen na noge i čak veoma uspešno prošao poslednje četiri godine poslovanja u uslovima krize, za očekivati je da se fokus prebací na kvalitetno analitičko i razvojno sagledavanje poslova.

NAJBOLJI POSLEDNJI KVARTAL

SA NEŠTO VIŠE OD 3 MILIONA EURA METALAC TRADE NAPRAVIO 3% RASTA UKUPNOG PRIHODA, UZ NASTOJANJE DA PRONAĐE MODEL KOJI ĆE MU OMOGUĆITI ODRŽIVU KONKURENTOST I JOŠ VEĆI RAST.

Tokom 10 godina postojanja Metalac trade je ustalio reputaciju ozbiljne veletrgovine sa atraktivnom ponudom vise od 1500 artikala najšireg assortimenta za kućne potrebe. Pritom je u ovom segmentu potrošnje pozicionirao sopstvenu robnu marku Sigma i skoro da nema ozbiljnijeg maloprodajnog kanala bez ponude iz assortiman ovog Metalčevog preduzeća.

U veoma teškim tržišnim okolnostima Metalac trade je poslednjih nekoliko godina uspevao u kontinuitetu da održava skroman rast ukupnog prihoda od par procenata uz realno manju dobit. Tako je bilo i u 2013. godini, u kojoj je već od početka bilo jasno da će biti teža od prethodne. Nizom neprestanih aktivnosti od uvođenja novih linija proizvoda, brojnih akcija sa kupcima, prelazak na neto cene i slično, Metalac trade se trudio da zaustavi negativan trend i tek je sa četvrtim kvartalom došlo delimično olakšanje. Nedovoljno da se ispune svi planovi, ali je godina

ipak završena sa 3% rasta ukupnog prihoda. Pritom je skoro 30% prihoda od prodaje ostvareno na tržištima u regionu, a ostalo na domaćem tržištu.

Direktor Dragan Tomić je za 2014. postavio ambiciozan plan više se uzdajući u snagu Metalca, sinergiju sa ostalim društima i preduzimljivost svojih saradnika, nego u spolašnje faktore. Sve drugo su očekivani problemi koji, realno, ne mogu da zaobiđu jedno trgovinsko preduzeće zavisno od dalekih dobavljača, valutnih rizika, sudbine svojih kupaca i konkurenkcije koja se razvila i unutar samih sistema koji svoje trgovачke marke razvijaju u svim kategorijama proizvoda.

Osnovan:	2003. u većinskom vlasništvu Metalca a.d.
Postoji od 1946. kao lokalna trgovina koja snabdeva građane Gornjeg Milanovca	
Sedište:	Gornji Milanovac, Srbija
Delatnost:	Maloprodaja i veleprodaja robe široke potrošnje
Tržište:	Opština Gornji Milanovac
Uk. prihod u 2013.	8,6 milion eura
Broj radnika:	189

Osnovana:	2004. u većinskom vlasništvu Metalca a.d.
(pre toga skoro 60 godina poslovala pod imenom Agrovojvodina Metalurgija)	
Sedište:	Novi Sad, Srbija
Delatnost:	Veleprodaja i maloprodaja proizvoda za kuću, sa 20 prodavnica u Vojvodini.
Tržište:	Vojvodina, Srbija
Uk. prihod u 2012.	7,2 miliona eura
Broj radnika:	106

MODEL KOJI SE POKAZAO USPEŠNIM

METALAC PROLETER JE BEZ SUMNJE PRONAŠAO MODEL KOJIM JE UPRAVO U GODINAMA SVETSKE KRIZE USPEO DA OSTVARI NAPREDAK U SVAKOM POGLEDU I ČETVRTI PUT ZAREDOM ZABELEŽI RAST UKUPNOG PRIHODA, OVOGA puta za 17% uz značajan rast dobiti.

Tokom 10 godina, koliko je u većinskom vlasništvu Kompanije Metalac, preduzeće Metalac proleter a.d. je napravilo napredak u svim aspektima. Osim što iz godine u godinu sve bolje posluje, danas ima više od 40 prodavnica širom opštine Gornji Milanovac, modernizovane objekte i lojalne potrošače. Sveukupno 15.650 m² prodajnog i magacinskog prostora i oko 6.000 artikala široke potrošnje.

Za 2013. godinu ciljevi su u startu postavljeni visoko bez obzira što je unapred bilo jasno da se očekuje pad stope razlike u ceni i da će jedino rešenje biti rast obima prodaje, odnosno pre svega veliko zalaganje da se na osiromašenom tržištu preuzme deo kolača od konkurenčije. Tako je i bilo, a ishod je rast prometa, kako kroz prodavnice u gradu i u selima, tako i kroz kanal veleprodaje.

Generalni direktor Metalac proletera Slobodan Vukajlović ističe da će poslovnu 2013. pamtitи kao izuzetno tešku godinu, praćenu velikim padom kupovne moći potrošača i realnim padom prodaje u sektoru trgovine. I dok su veliki postajali sve jača konkurenčija, brojne male trgovine su zatvarane. U takvom ambijentu Metalac proleter je ostvario ukupan prihod 8,6 miliona eura, odnosno 17% više nego u prethodnoj godini uz značajan rast poslovne dobiti.

Ni za 2014. nema nijednog jedinog nagoveštaja boljeg poslovног ambijenta. Naprotiv, očekuje se i dalje pad kupovne moći i sve veća zaduženost krajnjih kupaca što će uticati na pad prometa u maloprodajama. Ipak, Metalac proleter će nastaviti sa širenjem svoje maloprodaje i razvojem koncepta komšijske trgovine uz najavu otvaranja 4 nove prodavnice u narednoj godini.

STAGNACIJA TRAŽI ODGOVORE

POŠTO TREĆU GODINU ZAREDOM METALAC METALURGIJA OSTVARUJE PRIBLIŽNO ISTE PRIHODE, UNAPREĐENJE RADA SA VOJVODANSKIM TRŽIŠTEM A TIME I POSLOVANJA OVOG PREDUZEĆA JE IMPERATIV.

Metalac metalurgija je u 2013. godini radila posredstvom 20 maloprodajnih objekata, 6 terenskih - sindikalnih ekipa i veleprodaje koja je po svemu sudeći najviše uticala na slab završetak poslovne godine. Ukupan prihod u 2013. Bio je 7,2 miliona eura i za 2% je slabiji nego u prethodnoj. Time se još jednom potvrdilo da treba ozbiljno unaprediti sve mehanizme pozicioniranja i poslovanja našeg preduzeća koje upravlja prodajom na tržištu Vojvodine. Uostalom, reč je o trećini ukupnog domaćeg tržišta.

Metalac metalurgija je i u 2013. bila fokusirana na maloprodajni lanac koji je doneo 50% ukupnog prometa i čak 84% ukupne razlike u ceni. Takav pristup je doneo i 11% rasta realizacije u ovom kanalu, ali je istovremeno kanal veleprodaje ozbiljno pok-

vatio ishod godine i kad je reč o ukupnom prihodu i kad je reč o profitu.

Metalac metalurgija u narednoj godini planira da otvorи još najmanje dve prodavnice kako bi poboljšala strukturu i kvalitet prihoda. Tako bi u 2014. godini učešće maloprodaje trebalo da poraste na 56%. Sa istim ciljem bi trebalo da poraste i učešće programa kompanije Metalac i to sa sadašnjih 40% na 50%, a doći će i do ozbiljnog redukovanja asortimana. Izvesno je međutim, a sa tim se slaže i generalni direktor Marko Šarenac, da uz sve specifičnosti vojvodansko tržište zaslužuje inoviran pristup kako bi iz stagnacije prešli u trend kontinuiranog rasta svih parametara.

Osnovan:	2001.
Sedište:	Moskva, Rusija
Delatnost:	Veleprodaja prozvoda Metalac
Tržište:	Rusija
Uk. prihodi u 2013.	8,44 miliona eura
Broj radnika:	30

Osnovana:	2011.
Sedište:	Kijev, Ukrajina
Delatnost:	Veleprodaja prozvoda Metalac
Tržište:	Ukrajina
Uk. prihod u 2012.	780.700 eura
Broj radnika:	9

SA RUSIJOM JE SVE VELIKO

NE SAMO DA NIJE BILO MOGUĆE PONOVITI FANTASTIČNIH 10 MILIONA EURA IZ 2012., VEĆ JE PAD UKUPNIH PRIHODA U 2013. GODINI ZA 15% OZBILJNO UTICAO NA KONAČAN ISHOD GODINE ZA CELU METALAC GRUPU, A PRE SVEGA ZA METALAC POSUĐE. PROLEĆE 2014. NAJAVA NASTAVAK TEŠKE GODINE I U RUSIJI I U UKRAJINI.

Iako je direktor Metrota Milan Vujović još na kraju 2012. najavio da očekuje visok inflatori i valutni pritisak, kao i duboka kolebanja na tržištu robe široke potrošnje u Rusiji, ipak je smatrao da će tržište istovremeno rasti. Nažalost, Metalčev tim u Moskvi nije uspeo da stabilizuje prodaju, a posebno nije mogao da ponovi istorijski najuspješniju 2012. godinu. Bilo je više razloga za to, od značajnog pada tražnje za robom široke potrošnje i skrivene inflacije do slabljenja kursa rublje u odnosu na euro. Uglavnom, Metrot je 2013. Završio sa 8,44 miliona eura ukupnog prihoda, čak 15% manje nego u 2012. I značajno manjom dobiti.

Najvažnija stvar za Metrot je da ne izgubi ni jednog kupca i da zajednički prevaziđu postojeću situaciju na tržištu. Imperativ je

sačuvati resurse, partnere i kadrove. Vujović nije najavljivao da će se stvari bitno promeniti pre druge polovine 2014. godine, ali već je i njen početak pokazao koliko je nezahvalno, pa čak i nemoguće, davati preciznije prognoze.

- Očekujem da će do stabilizacije uslova na tržištu doći u drugom kvartalu 2014., a da ćemo povećanje prodaje ostvariti od sredine trećeg kvartala. Mi, naravno, nastavljamo sa izradom novih dekora, kao i ambalaže, kako bismo na tržištu nastavili sa učvršćivanjem naše pozicije i uopšte brenda Metrot – poslednja je izjava Vujovića.

Metrot, takođe, privodi krajу kreiranje robne marke pod kojom bi se na tržište Rusije plasirale i Metalčeve granitne sudopere, a najavljuje i mogućnost značajno veće prodaje.

NESTABILNOST TRŽIŠTA USPORILA RAST

PLAN U 2013. OSTVAREN SA 95% UZ RAST UKUPNIH PRIHODA OD 12% U ODNOSU NA PRETHODNU GODINU. NAJAVLJENA DIREKTNA SARADNJA SA VELIKIM SISTEMIMA, ALI VEĆ JE TURBULENTAN POČETAK 2014. I SVEUKUPNA POLITIČKA SITUACIJA JASNO STAVILA DOZNANJA DA PREDUZEĆE U KİJEVU NE MOŽE NIŠTA DA GARANTUJE.

Imajući na umu polet u prvom polugodištu, ishod 2013. bi za naše najmlađe preduzeće u Kijevu izvesno bio znatno bolji da nije nekoliko ozbiljnih problema. Svakako najveći u 2013. bio je prekid saradnje sa ekskluzivnim distributerom za velike sisteme usled njegovih internih problema. Osim toga, direktor Vladimir Ponjavić podseća na nestabilnu političku situaciju u Ukraili i nestabilan kurs. Sve to je doprinelo da realizacija bude 5% ispod planirane, ali uz rast od 12% u odnosu na 2012.

Pošto se naše preduzeće na tržištu Ukrailine pozicionira tek par godina, svakako je posebno važno što su proširili assortiman i to na inox i granitne sudopere, kao i inox posuđe. Osim toga deo prhoda su ostvarili izvozom našeg assortimenta u Gruziju i Moldaviju. Posebno su zadovoljni plasmanom klasičnog posuđa i granitnih sudopera.

Za 2014. godinu planirano je da realizacija bude veća 21%. Nažalost, počela je veoma turbulentnim političkim prolećem u ovom delu sveta i sigurno je da naše preduzeće u Kijevu, koje se još uvek pozicionira na ovom tržištu, ne može sa sigurnošću da predviđa dalji razvoj situacije.

Postojeće probleme dodatno usložnjava i devalvacija grivne do 35%, što je za sobom povuklo i privremeno odustajanje od najavljenje saradnje sa velikim sistemima, sve dok se ponovo ne uspostavi stabilizacija kursa nacionalne valute. Realizacija je značajno smanjena, ali radimo i na smanjenju troškova i akumuliramo energiju da spremno dočekamo bolje vreme - javio je početkom aprila Vladimir Ponjavić, direktor preduzeća u Kijevu.

Prva poseta kupaca iz Ukraine

Krajem maja upriličena je dvodnevna poseta Metalcu za 15 predstavnika nekih od najvećih trgovачkih kuća sa područja Ukrailine sa kojima sarađuje naša firma u Kijevu. Reč je o firmama iz Kijeva, Odese, Harkova, Smele...

Gostima su predstavljeni proizvodni programi, pristup unapređenju kvaliteta i sveukupne mogućnosti Metalca, uz prezentaciju u amfiteatru i obilazak fabričkih pogona, kojim su posebno bili impresionirani. Predstavnici ukrajinskih firmi nisu propustili priliku da postave brojna pitanje i saznaju u čemu su sve prednosti našeg posuđa u odnosu na konkureniju. Potvrda značaja organizovanja ovakvih poseta je i nalog koji je usledio odmah nakon posete i to sa 10 novih dekora.

Direktor preduzeća u Kijevu Vladimir Ponjavić sa predstvincima najvećih trgovackih kuća Ukraine.

Osnovan: 2006.
Sedište: Podgorica, Crna Gora
Delatnost: Veleprodaja i maloprodaja proizvoda Metalac
Tržište: Crna Gora
Uk. prihod u 2013. 2,5 miliona eura
Broj radnika: 32

USPEŠNO TOKOM CELE GODINE

NAŠE PREDUZEĆE U CRNOJ GORI OSTVARILO JE RAST UKUPNOG PRIHODA ZA 13% U ODNOSU NA PROŠLU GODINU. POSEBNO RADUJE ŠTO JE OSTVARENA RAZLIKA U CENI ZNAČAJNO VEĆA OD PLANIRANE I OKO 22% VEĆA OD OSTVARENJA U 2012.

Kao što su i najavili već sredinom godine, naše preduzeće u Crnoj Gori je još jednu godinu poentiralo uspešno. Uz komentar da je početak godine bio težak, direktor Čedomir Ralević smatra da je presudno bilo što su konstantno „gurali“ prodaju, pravili posao uz stalne akcije u maloprodajama, posebno vodeći računa o nekurentnoj robi, što je dovelo do dobrih rezultata na svim poljima.

Veleprodaja je značajno prebacila plan. Tokom godine radilo se sa 128 kupaca, ali je 60% ukupne prodaje ostvareno posredstvom prvih 10. To su kupci koji imaju 5-10 marketa kao što su Tehnomax, Voli trade, Cungu, Kips, Laković, Mercator, Elektron, Okov... Inače u prihodima veleprodaje Metalčevi proizvodi zauzimaju 88%. Naravno, najviše posude i to sa 50%, iza kog je roba Metalac trade-a, bojleri i sudopere. Zanimljivo je da češki i poljski porcelan učestvuju čak 12%.

Maloprodaja je ostvarila i prebacila plan posredstvom 7 prodavnica. Metalac market je u aprilu i u Herceg Novom otvorio prodavnici i mada se ne može pohvaliti velikim prometom, ima veliki broj kupovina i ostvaruje dobru razliku u ceni. Sve ostale prodavnice beleže veći promet nego prethodne godine pa je maloprodaja ukupno prebacila plan za oko 24%.

Rukovodstvo preduzeća u Podgorici za 2014. najavljuje otvaranje još jedne radnje, proširenje magacinskog i kancelarijskog prostora, ali i proširenje poslovanja.

Osnovan: 2006.
Sedište: Zagreb, Hrvatska
Delatnost: Veleprodaja proizvoda Metalac
Tržište: Hrvatska
Uk. prihod u 2013. 1,1 milion eura
Broj radnika: 8

PREOKRET U DRUGOM POLUGODIŠTU

PROMOMETAL JE HRVATSKOM TRŽIŠTU OSTVARIO UKUPAN PRIHOD NA NIVOU 2012.GODINE. NAJVĀŽNI USPEH JE UNAPREĐENJE SARADNJE SA NAJVEĆIM KUPCIMA KAO ŠTO SU „ŠPAR“, „KAUFLAND“, „KTC“, „ROBOT“ I ŠTO JE ZAPOČET POSAO SA NEKIM NOVIM Klijentima.

Zahvaljujući preokretu u drugom polugodištu Metalčeve preduzeće u Zagrebu je godinu završilo sa 1,1 milion eura ukupnog prihoda. Direktor Aleksandar Jelić smatra da je ključno bilo unapređenje saradnje sa najvećim kupcima kao što su Špar, Kaufland, KTC, Robot, ali i ulazak u nove velike sisteme.

Zamenjen je i proširen assortiman sa ciljem da se unapredi ponuda, a Linija „Mini m“ sa Diznijevim likovima i „Eco tava“ sa keramičkim premazom su obezbedili dodatne pozicije za izlaganje. Uz pomoć svog najvećeg dobavljača Metalac posuđa, Promometal je sa lancem Plodine u 2013. godini sproveo akciju na emajliranom Red Lux posudu koja je imala dobru promociju. Već sa aprilom 2014. sa ovim lancem započeta je nova loyalty akcija na specijalnoj liniji inox posuđa „Kulinarija“.

Inače, Promometal je proširo mrežu kupaca bojlera i generalno, za sve proizvode su obezbeđene konkurentnije cene za krajnjeg potrošača.

Iako ekonomска situacija ni u Hrvatskoj nije povoljna, broj nezaposlenih je veliki kao i pad kupovne moći; iako je likvidnost u padu, a zaduženost visoka, Promometal za 2014. planira nastavak loyalty akcija kako sa Polodinama, tako i sa drugim lancima kao što su Kaufland, Mercator, Tommy. Najverovatnije će započeti takozvanu sindikalnu tj. direktну i internet prodaju. Proširenje posla će podrazumevati i povećanje vozognog parka i broja zaposlenih.

www.metalac.com; www.metalacposudje.com; www.metalacinko.com; www.granmatrix.com; www.metalacbojler.com;
www.metalacmarket.com; www.metalacproleter.co.rs; www.metalactrade.co.rs; www.metalac-metalurgija.co.rs;
www.promometal.hr; www.fkmetalac.com

IT U FUNKCIJI UPRAVLJANJA INFORMACIJAMA

TO ŠTO JE OCENJAVAČKI TIM TMS CEE USTVRDIO DA SMO DALEKO ISPREĐ VEĆINE KOMPANIJA PO DOSTUPNOSTI INFORMACIJA, EFIKASNOSTI NJIHOVE RAZMENE I SVEUKUPNOM UPRAVLJANJU INFORMACIJAMA, DEO JE STRATEŠKOG PRISTUPA KOMPANIJE, U KOJEM JE ULOGA IT SEKTORA OD POSEBNE VAŽNOSTI.

U skladu sa softver i hardver politikom Metalac grupe, svim korisnicima Informacionog sistema obezbeđuje se brz, pouzdan, kontinuiran i siguran pristup informacijama iz poslovног okruženja.

Metalac grupa danas ima oko 500 računarskih radnih stanica sa četiri serverska čvorišta. Upravljanje računarskim informacionim sistemima, softverskim aplikacijama i hardverom se unapređuje u svima aspektima - dizajnu, razvoju, implementaciji, podršci i pružanju usluga krajnjim korisnicima.

I u 2013. rađeno je na više informatičkih projekata. Nakon što je implementiran Upis.NET poslovni softver u Metalac metalurgiji, isti posao je završen i u Metalac trade-u. Optičkim kablom je povezana centralna lokacija Metalaca sa izmeštenim lokacijama Metalac trade i Metalac proletera, kome je inače omogućeno i automatsko praćenje maloprodaje i na vangradskom području.

Ekipa IT sektora je takođe implementirala sistem za upravljanje dokumentacijom SolidWorks PDM, kojim je omogućeno standardizovano i pouzdano upravljanje tehničkim dokumentima i projektima. Konačno, nakon višemesečne implementacije i školovanja ključnih korisnika, postavljena je i uspešno pokrenuta nova verzija poslovног softvera Infor ERP LN u svim proizvodnim preduzećima.

NOVE WEB PREZENTACIJE

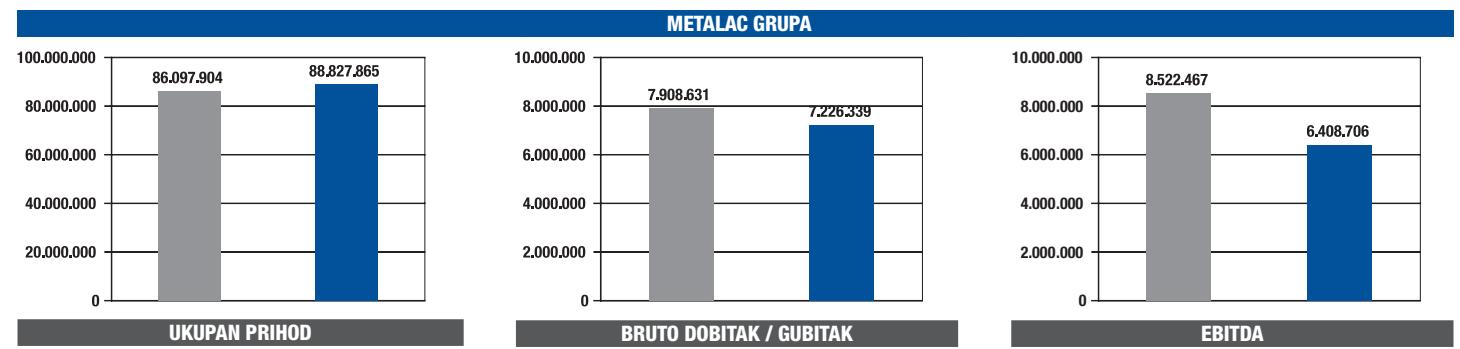
POSLE METALAC BOJERA I METALAC TRADE-A SVOJE NOVE WEB PREZENTACIJE U 2013. GODINI, NA ISTOJ CMS PLATFORMI, DOBILI SU METALAC GRUPA, METALAC INKO I METALAC PROLETER. NOVI SAJT METALAC POSUĐA JE TRENTUNO U RAZVOJU, A U PLANU JE I DA SE KRENE SA RADOM NA SAJTU METALAC PRINTA.

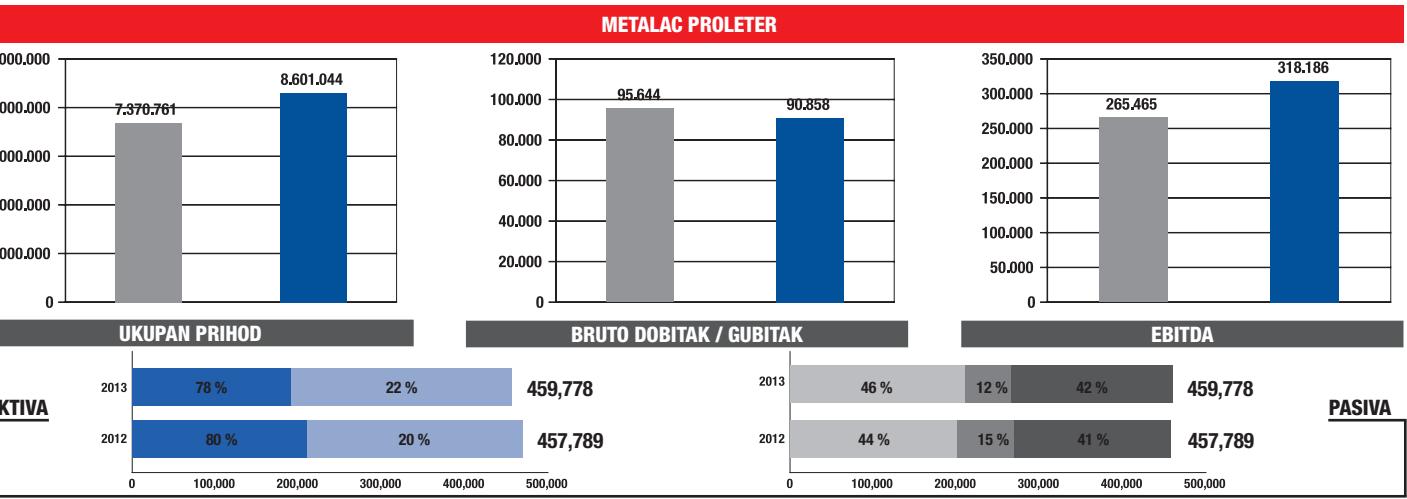
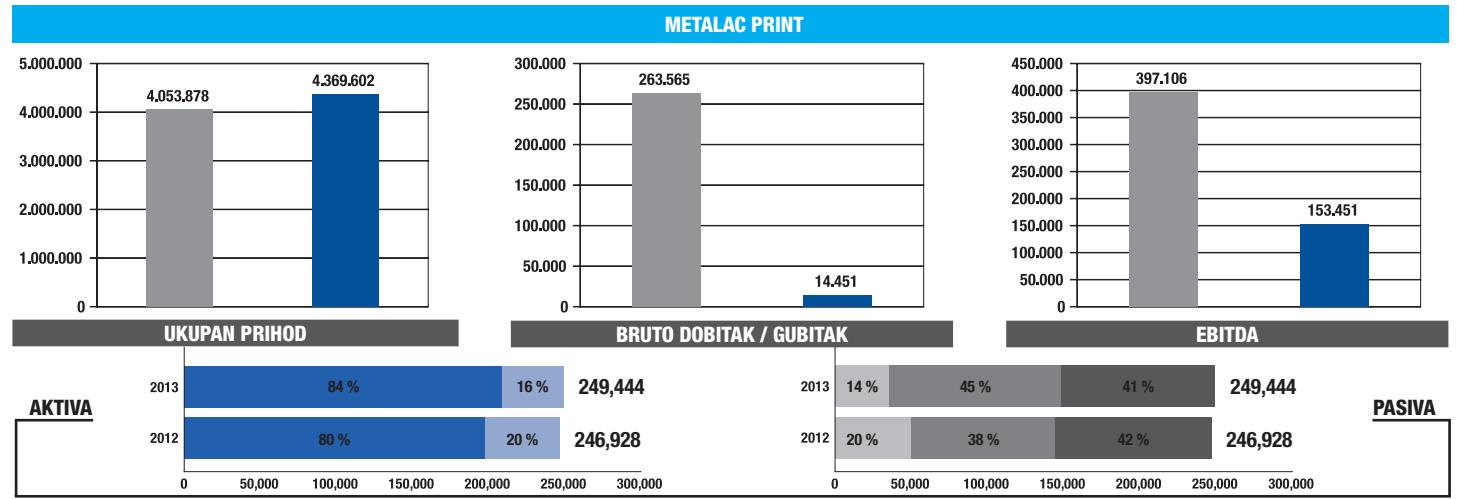
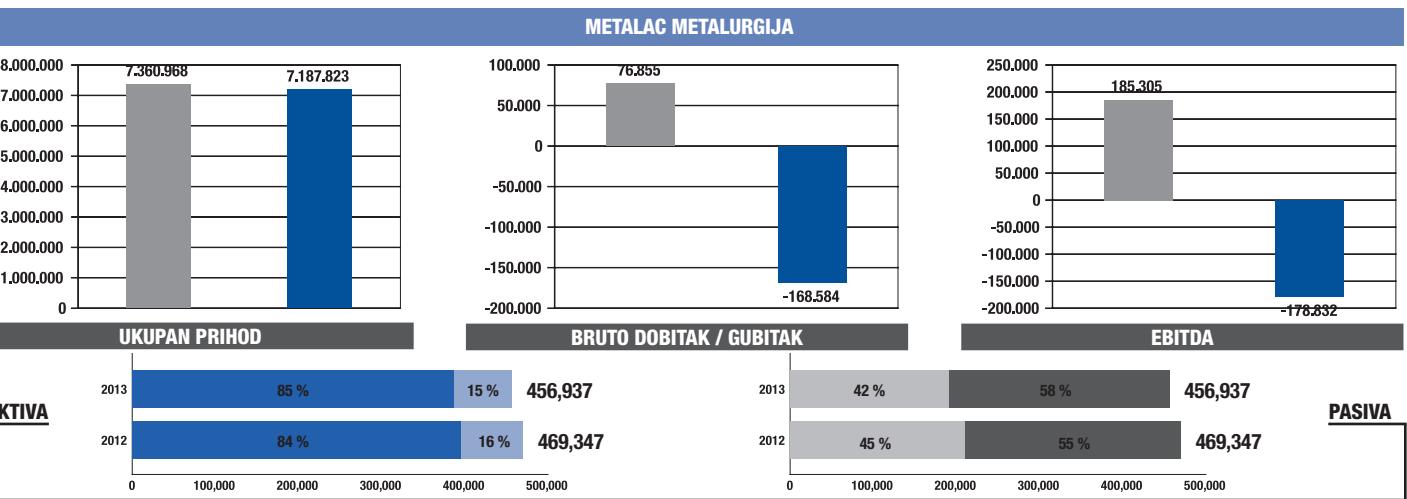
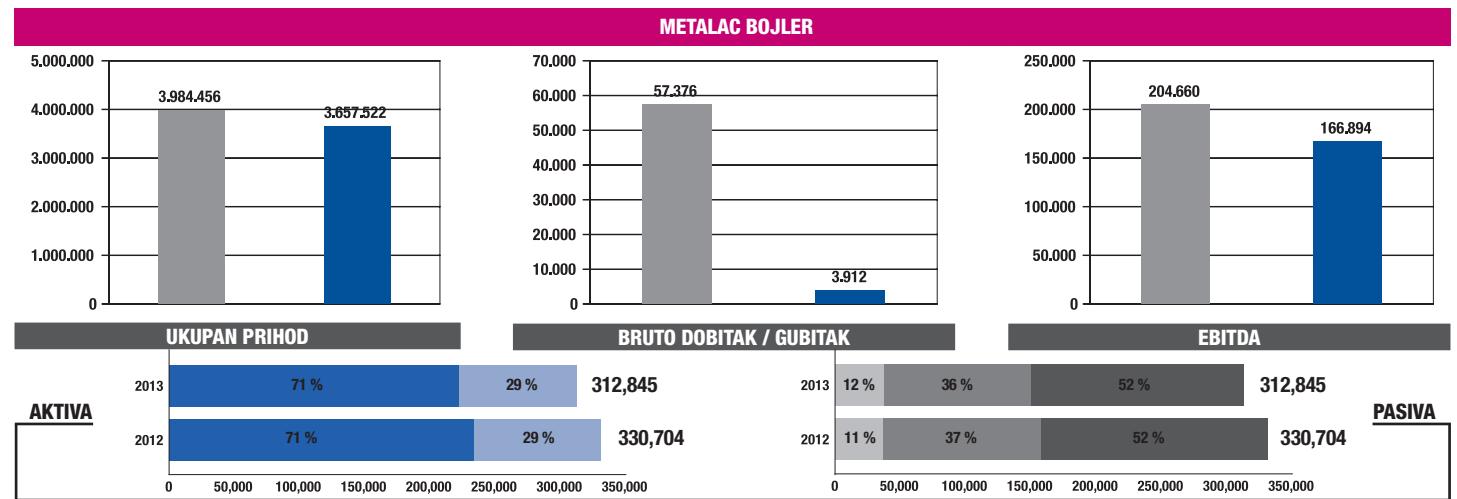
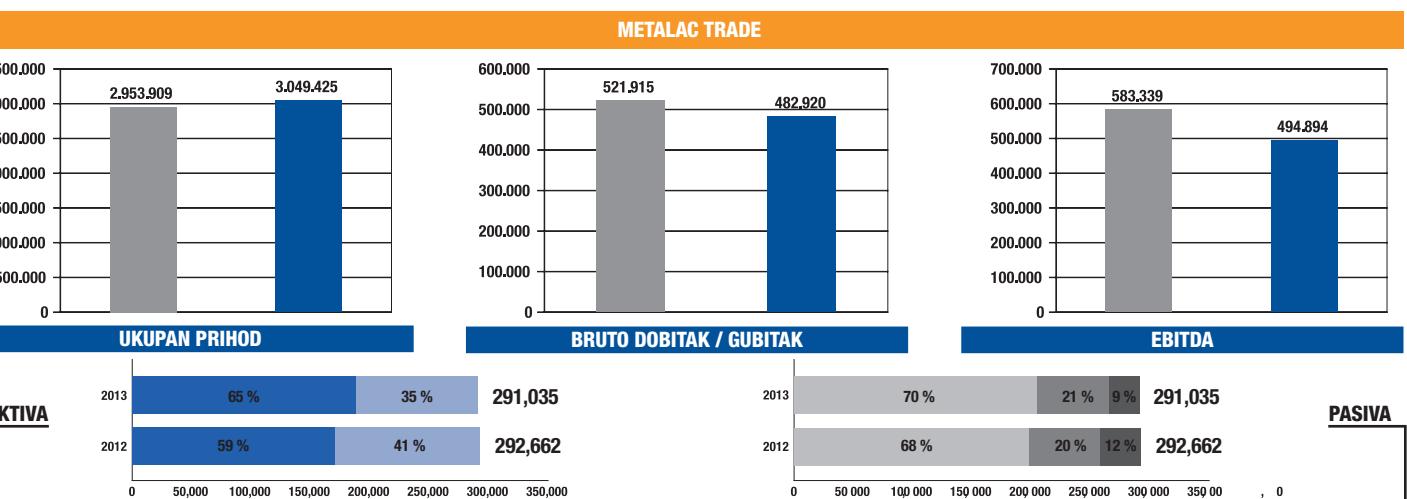
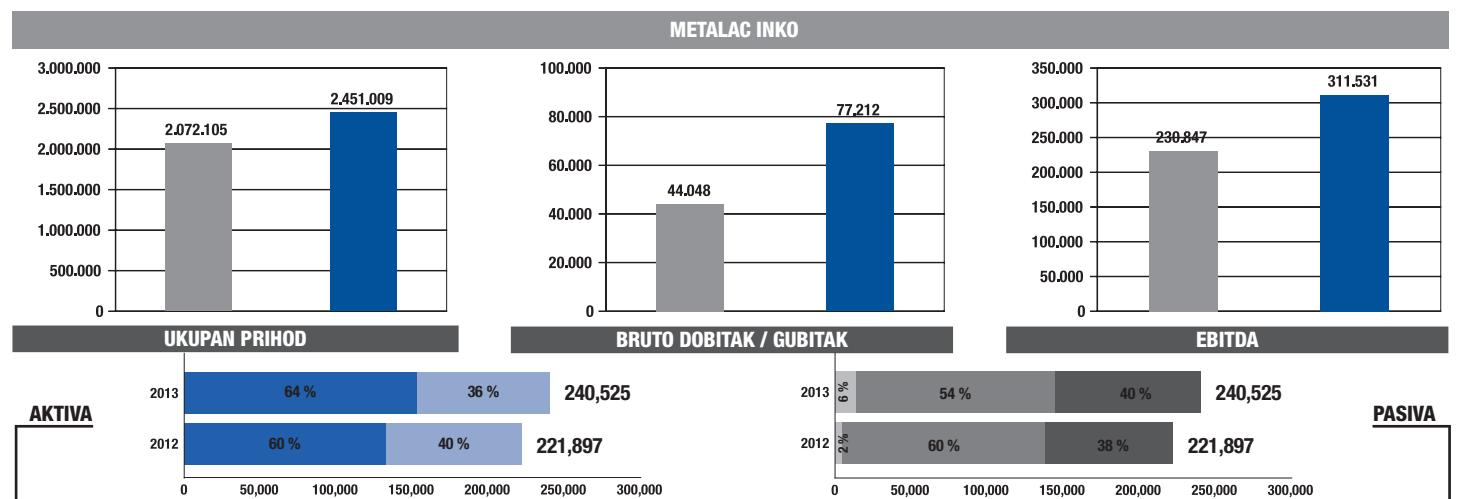
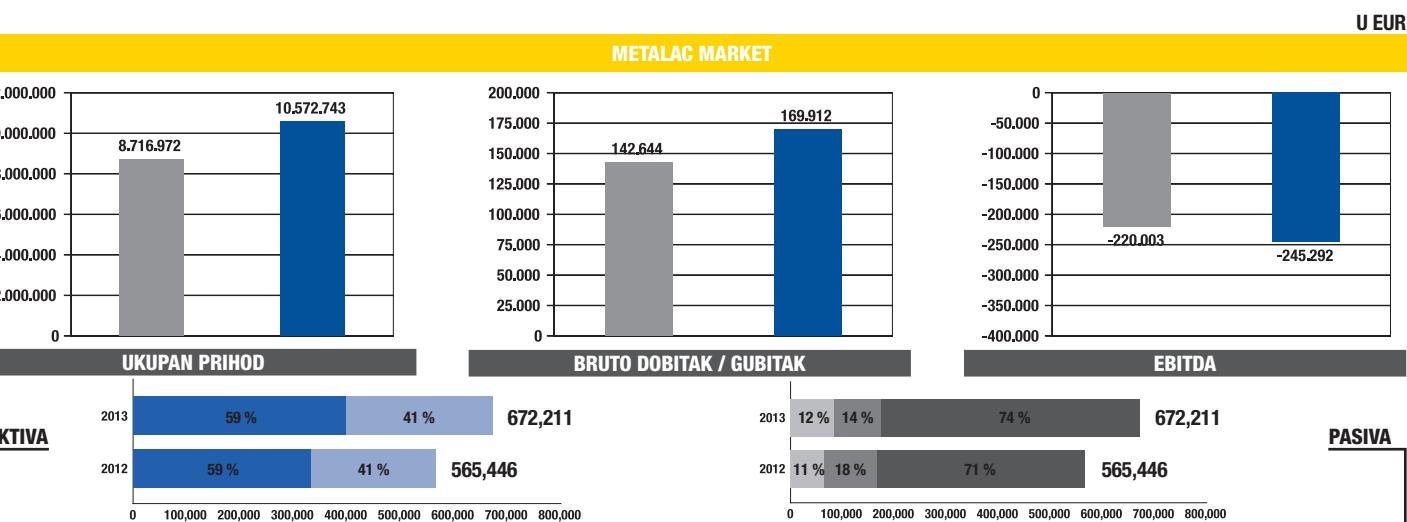
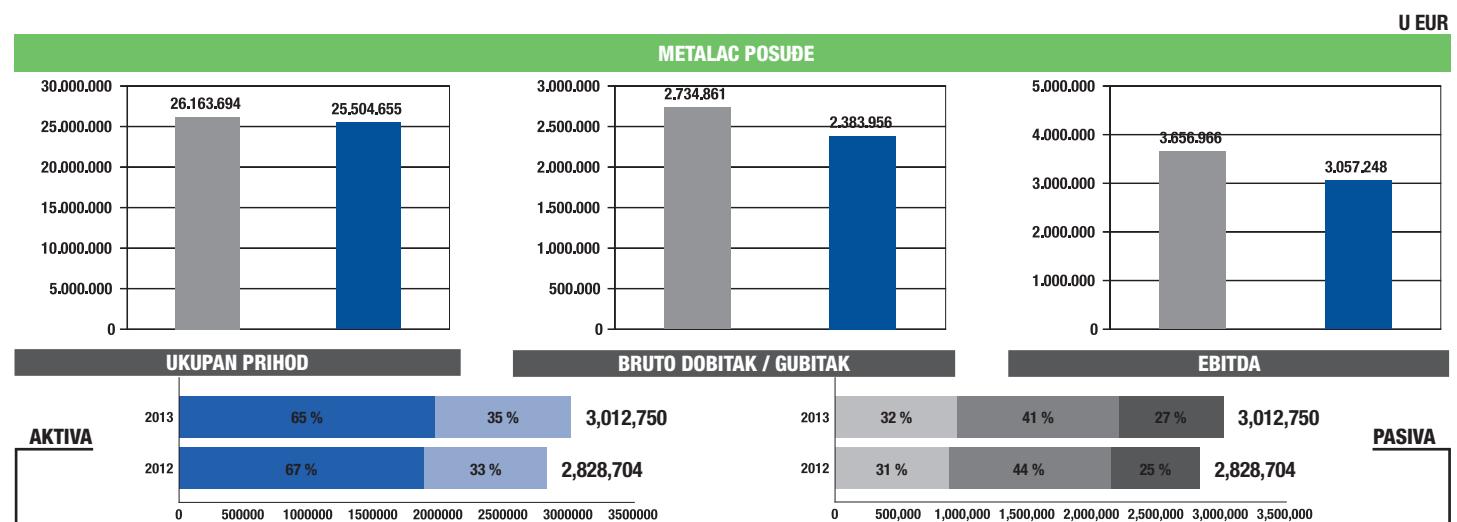
Uporedo sa web prezentacijama u 2013. godini nastavljeno je sa razvojem Internet prodavnice Metalac marketa, koja je u novoj verziji krenula aprila 2013. godine, ali se u međuvremenu već radi na unapređenjima kroz dodatne funkcionalnosti, razvoj novih servisa i moderniji dizajn.

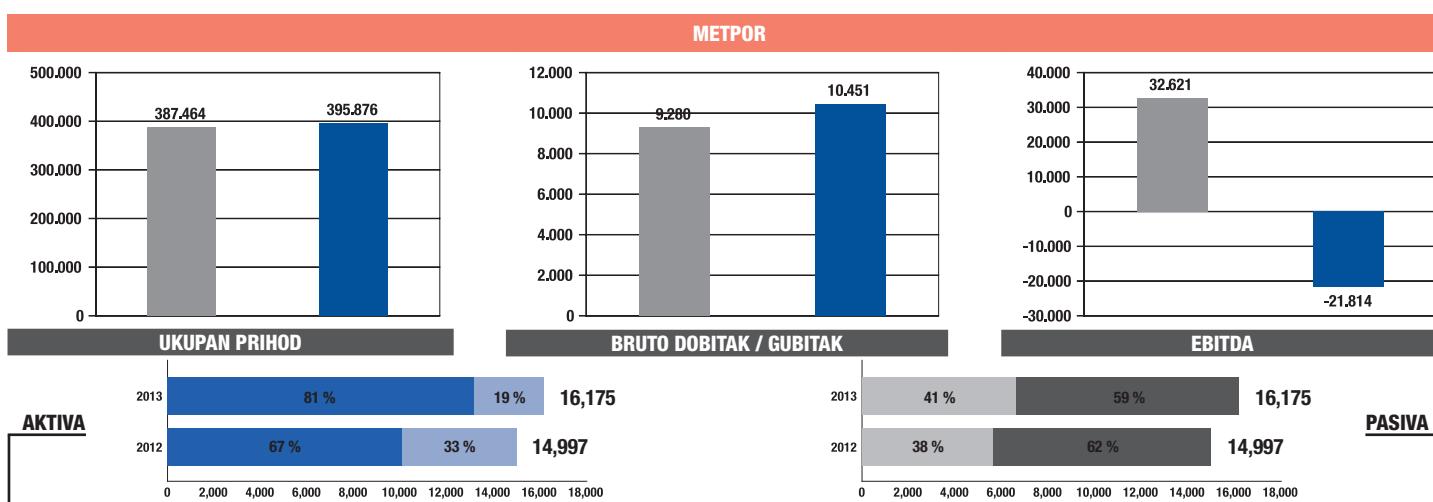
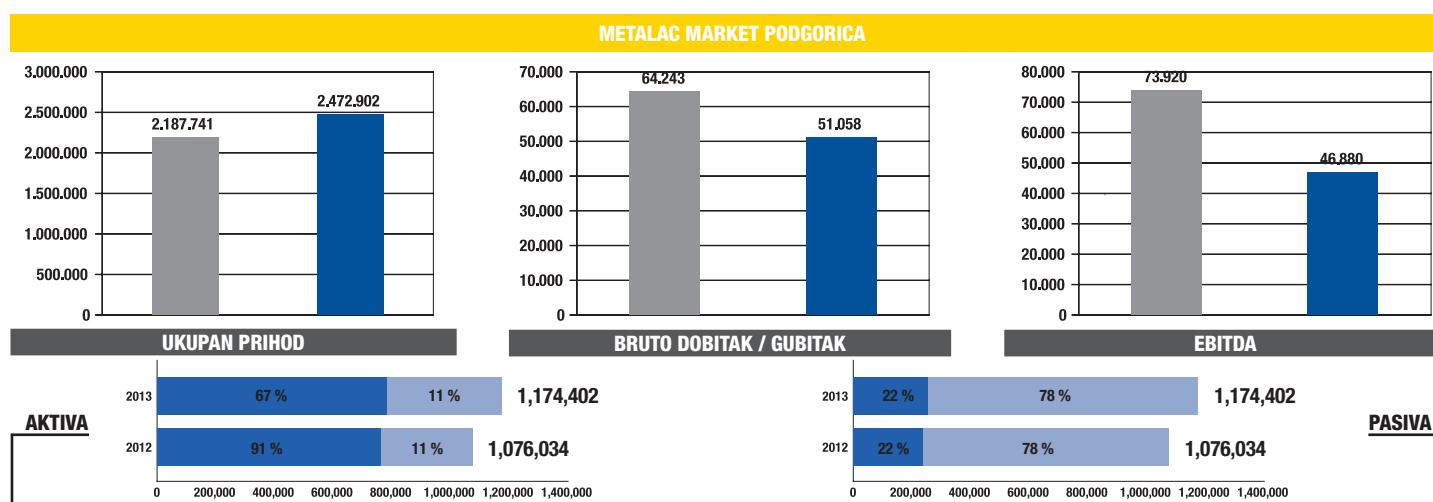
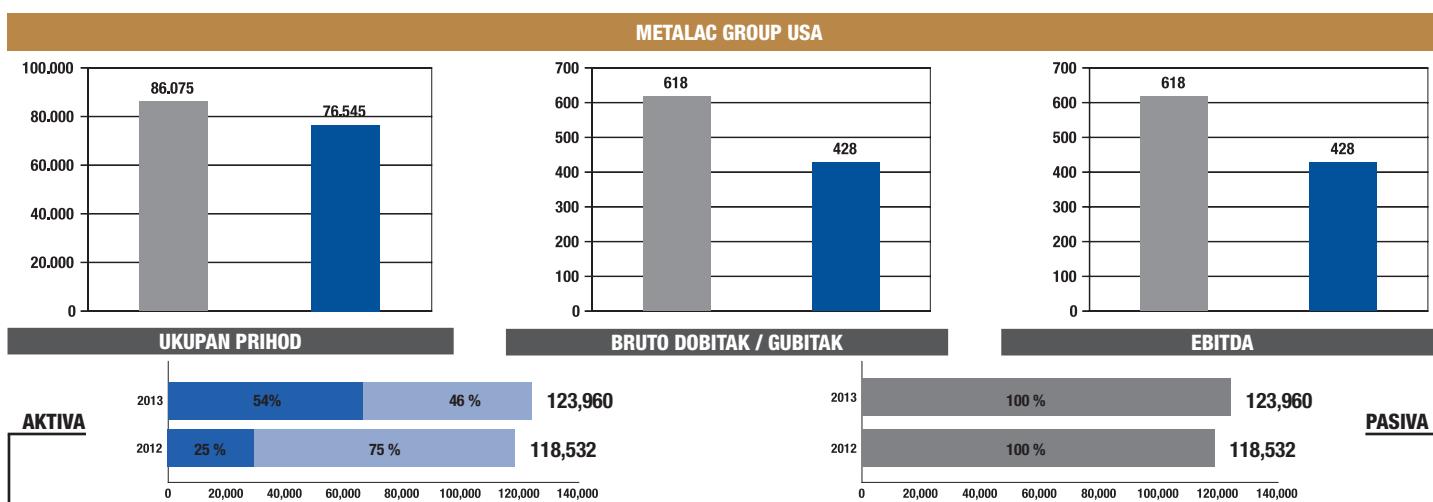
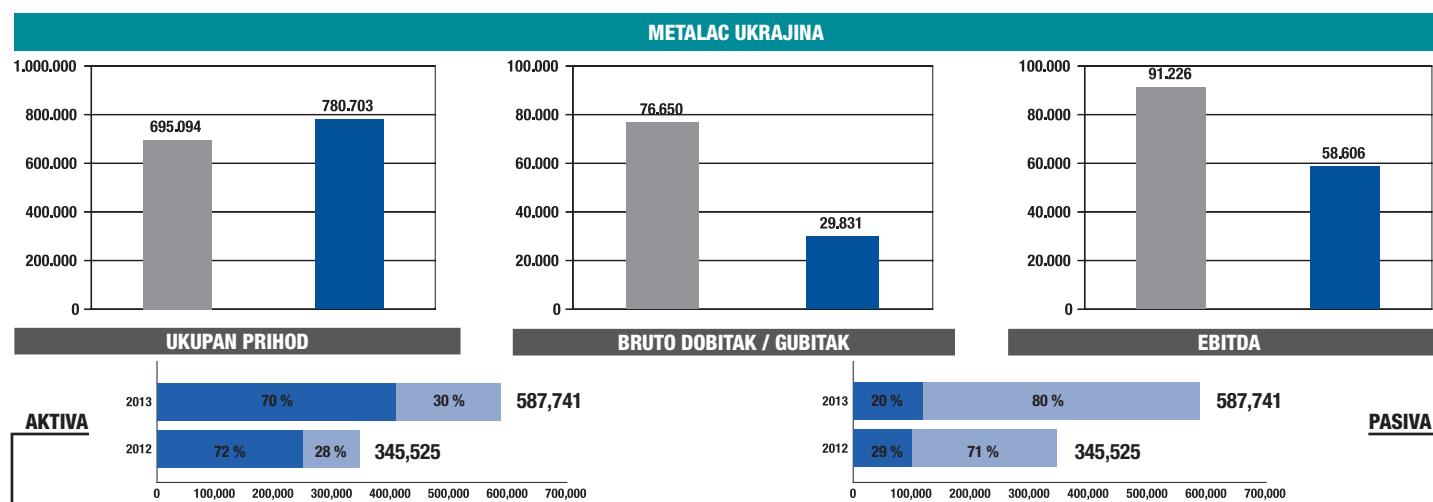
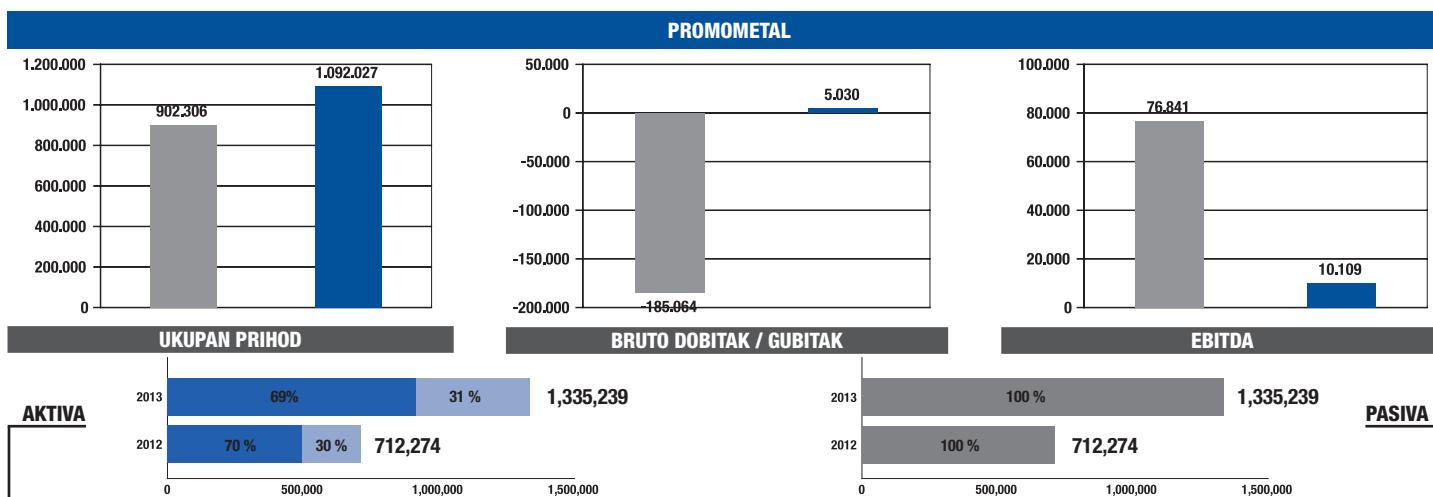
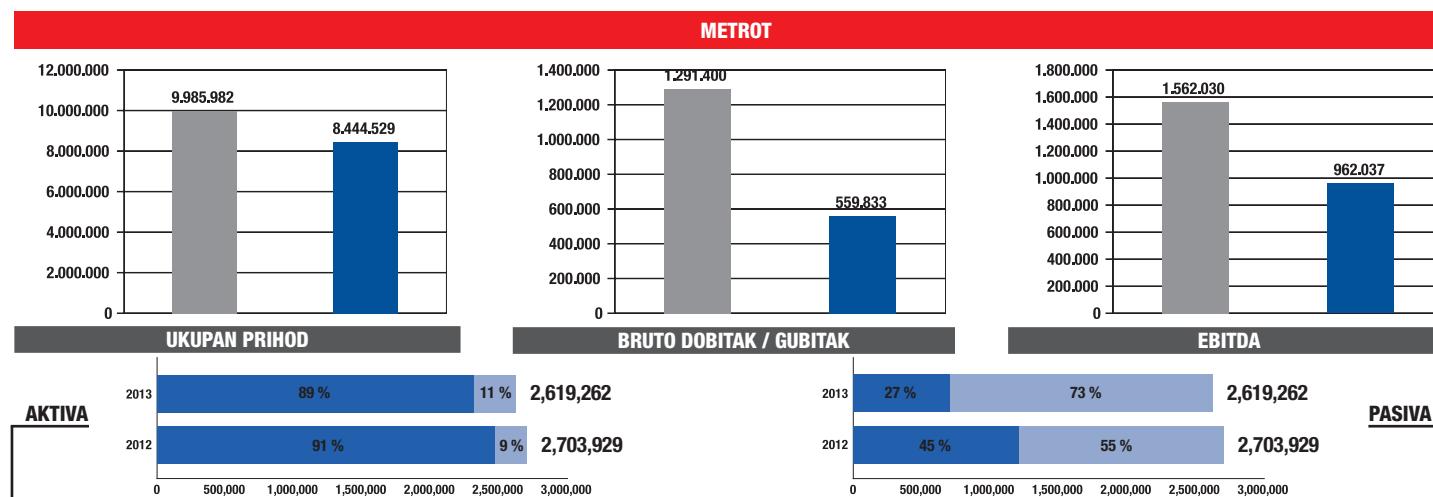
Podsećamo, od 2012. godine izrada internet prezentacija je potpuno oslonjena na interne resurse. Osnovan je i tim za izradu web prezentacija sa web dizajnerom, web programerom i content menadžerom. Na predlog tima Metalac je prešao na jedinstvenu CMS (Content Management System) platformu.

Paralelan rad na izradi web prezentacija, ulazak u komunikaciju putem društvenih mreža i stvaranje preuslova za kvalitetnu interakciju B2B i B2C konceptima, naprosto su prepostavka pravovremenog reagovanja na postojeće i očekivane izazove na tržištu.

GRAFIKONI POSLOVANJA

PODRŠKA SVIM DRUŠTVIMA I ZAJEDNIČKIM CILJEVIMA

Metalac a.d. je na nivou zajedničkih funkcija integrisao sve poslove koji višestruko doprinose efikasnosti poslovanja i optimizaciji troškova, kao i centralizovanom upravljanju značajnim aspektima razvoja svih zavisnih društava i Kompanije u celini: razvijanje ljudskih resursa, istraživanje i analiza tržišta, upravljanje korporativnim i brendovima proizvoda i usluga, aspekti društvene odgovornosti, sistem kvaliteta i zaštite životne sredine, razvoj i implementacija informacionih tehnologija, računovodstvo i finansije, logistika, zdravlje i bezbednost za poslenih...

U Poslovnom centru Metalca u Gornjem Milanovcu, uz poštovanje formacijskog rasporeda, poseban kvalitet je svakodnevna neposredna komunikacija izvršnih direktora, direktora zavisnih društava i direktora sektora. Takva poslovna kultura preneta je i na ostale nivoe upravljanja obezbeđujući efikasno reagovanje na brze promene u okruženju uz skladno sleđenje strateških pravaca Kompanije.

Kompanija Metalac izdvaja skoro 10%-20% svog profita za ekološke projekte, edukacije zaposlenih, pospešivanje nataliteta i razvoj sporta u Gornjem Milanovcu. Metalac zato ima reputaciju nacionalno odgovorne i jedne od najzdravijih srpskih kompanija. U uslovima krize, odgovornost Metalca je utoliko respektabilnija imajući na umu da je sa radnicima postignut konsenzus da se teret krize ravnomereno podeli i da neće biti otpuštanja.

Sve vrednosti korporativnog društveno odgovornog ponašanja su zapravo u funkciji primarne poslovne logike. Društvena odgovornost nije apriori davanje, već ravnoteža niza aspekata koji u krajnjem vodi rastu profita i vrednosti kompanije. Poslovna etika i transparentnost; briga za ljude i poštovanje ljudskih prava, za pitanja kvaliteta proizvoda i usluge, za životnu sredinu i društvenu zajednicu, jačaju korporativnu reputaciju i odnose sa internim i eksternim korisnicima i akcionarima.

Metalac izražava najdublje uverenje da prosperitetna može biti samo ona kompanija koja uspeva da očuva ljudski lik bez obzira na sve imperative koje nameće tržišna utakmica i koja je sposobna i voljna da prepozna i podeli neke vrednosti sa svojim okruženjem. Važno je da se profit i rast ostvaruju na način kojim se kompanija može ponositi i sa dobrotbi koja se prepoznaje. Korporativna reputacija Metalca zapravo i jeste izraz kvalitetno integrisane poslovne strategije, korporativne kulture, etike i društveno odgovornog poslovanja, što je svakako kvalifikuje u najvišu ligu kompanija koje pretenduju da upravljaju pomoću vrednosti.

DRUŠTVENA ODGOVORNOST PROIZVODI ZDRAVE KOMPANIJE

Ime Metalca se vezuje za društveno odgovorno i moralno ponašanje. Metalac je svestan da ima i može da ima uticaj na društvenu zajednicu počev od koristi koje proizilaze i njegovih ukupnih poslovnih rezultata, otvaranja novih radnih mesta, pružanja poštenih i bezbednih uslova rada, aktivnosti usmerenih na zaštitu životne sredine, do obraćanja pažnje na socijalne probleme, kulturne, sportske i druge potrebe zajednice u kojoj postoji i radi.

Unapređenje ekonomске efikasnosti, rast i razvoj Kompanije i njene konkurentske prednosti, kao i unapređenje poverenja i zaštite interesa potrošača, poslovnih partnera, akcionara, investitora i društvene zajednice - jasno su potencirani u Kodeksu korporativnog upravljanja i Kodeksu poslovne etike Metalca. Ova dva dokumenta se smatraju neprikosnovenim za najviše rukovodstvo, obaveznim za sve radnike Metalca i vrlo značajnim za međusobno razumevanje i razvijanje dugoročnih kvalitetnih odnosa sa svim zainteresovanim stranama.

BILJANA CVETIĆ
direktor sektora za ljudske resurse
i pravo

DUŠAN LAZIĆ
direktor sektora za razvoj,
organizaciju i QMS/EMS

**NADICA VUJIĆ -
MITROVIĆ**
direktor sektora Marketing

DRAGAN ŽIVANOVIĆ
direktor sektora informacionih
tehnologija

RADMILA TRIFUNOVIĆ
direktor za računovodstvo,
finansije i poreze

MILAN NOVAKOVIĆ
direktor sektora za poslovnu
logistiku

JOVICA ZDRAVKOVIĆ
direktor sektora za bezbednost i
preventivni inženjering

Tri priznanja za umeće balansiranja viših ciljeva

Ako sve ovo imamo na umu, onda je veliki uspeh i veliki kompliment Metalcu, što se čak tri puta okitio priznanjima za društveno odgovorno posovanje, među kojima je i Nacionalna nagrada CSR za 2008. godinu. Reputacija Metalca i danas potvrđuje kako se setom vrednosti, aktivnosti i sveukupnog ponašanja, uspešno integrišu ekonomski, socijalni i ekološki ciljevi. Upravo ovo trostvo integrisano je u strateške planove i sva strateška dokumenta Metalca.

Kad berzanski analitičari kažu da je Metalac jedna od najzdravijih srpskih kompanija; kad za uspeh Metalca upotrebe sinonim »moral« ili metaforu »patriota 21. veka«; kad istraživanje stavova zaposlenih o sopstvenoj Kompaniji stane u jednostavnu poruku »možeš da računaš«, a predsednik Kompanije ponese priznanje „Laureat vrline za poseban doprinos očuvanju srpske privrede na društveno odgovoran i moralno kreditabilan način“... uvek je u pozadini poštovanje i balansirano ispunjavanje pomenutih trostruktih ciljeva.

Osim poslovnih rezultata koji su doneli vrednost za akcionare i zaposlene, veoma je važno da ni u četvrtoj godini ekonomske krize u Metalcu nije bilo otpuštanja radnika, kao i da su održane sve aktivnosti na unapređenju upravljanja sistemom kvaliteta i zaštite životne sredine i aktivnosti Fondacije Metalac.

Već 25 godina planski, sistematizovano, kontinuirano i merljivo Metalac pokazuje da su mu zdravlje zaposlenih, zaštita potrošača, zaštita životne sredine i održivi razvoj - ne samo obaveza već i način razmišljanja. Metalac se odlučio za integrativni pristup menadžmenta kvalitetom i zaštitom životne sredine. Danas meri i racionalizuje više od 50 parametara važnih za održivi razvoj.

Početkom 2008. godine Metalac se aktivno uključio u projekat UNIDO koji sprovođi Nacionalni centar za čistiju proizvodnju u saradnji sa Tehnološko-metalurškim fakultetom u Beogradu. Posebno se značajnim smatraju aspekt štednje električne energije, smanjenje otpadnog emajla što znači smanjenje troškova tretmana otpada, uštede u materijalu, ali i potrošnji vode, sve do poboljšanja uslova rada u pojedinim pogonima i motivacije zaposlenih da budu integralni deo ovog procesa.

Zaokruženost i potpuna automatizacija procesa prečišćavanja otpadnih voda iz Metalaca za Gornji Milanovac znači visok kvalitet ispuštenе vode i sigurniji i bolji rad gradskog precistača. Društvena odgovornost kompanije Metalac u oblasti ekologije ogleda se i u pravljenju proizvoda koji će moći da se recikliraju. Zato se u Metalcu posebna pažnja poklanja nabavci sirovina, nastojanjem da se u procesu proizvodnje u najvećoj meri koriste prirodne sirovine i da se sirovine koje su se nekada koristile zamene drugim vrstama koje sadrže manje štetnih materija.

Na zahtev same Kompanije, Scorecard tim Privredne komore Srbije, Beogradske berze i IFC, uradio je 2009. godine Analizu praksi korporativnog upravljanja u Metalacu a.d. Ukupna ocena ispunjenosti svih relevantnih parametara bila je 74,13% što Metalac a.d. svrstava u red kompanija koje imaju veoma respektabilnu praksu korporativnog upravljanja. U fokus Scorecard tima bili su aspekti: posvećenost principima korporativnog upravljanja, akcionari i Skupština akcionara, Upravni odbor, izvršni organi društva i sekretar društva, poslovi nadzora, kontrole i eksterne revizije, transparentnost i javnost poslovanja.

Metalčevi radnici i stručnjaci spadaju u visokocenjene u poslovnom okruženju jer se razvijaju u sistemu koji ima utemeljen sistem vrednosti u kome se rad, red i disciplina podrazumevaju, a preduzimljivost, poštjenje i lojalnost visoko cene. Osim toga, Metalac ima konzistentan upravljački tim visokih etičkih načela, na čijim primerima mladi uče i po kojima se upravljaju.

Znanje je postalo ključni razvojni resurs. Svoje strateške sposobnosti i adaptibilnost na promene Metalac unapređuje svakodnevnom edukacijom i obukom u svim relevantnim oblastima. Praksa stalnog usavršavanja obuhvata obuku i edukaciju na svim nivoima proizvodnog i poslovнog procesa i svim nivoima stručnosti.

Višegodišnja posvećenost društvenoj zajednici Metalac je podigao na organizaciono i upravljački viši nivo kada je 2006. godine osnovao Fond Metalac radi „ostvarivanja humanitarnih i drugih društveno korisnih ciljeva, unapređenja i pomaganja stvaralaštva u oblasti nauke, kulture, umetnosti i sporta, kao i svim drugim oblastima od strateškog i razvojnog društvenog interesa“.

Polazeći od poražavajućih podataka o natalitetu u Srbiji, opštini Gornji Milanovac i samoj kompaniji, prva sredstva Fonda bila su usmerena u akciju „Deca naša radost i budućnost“ za stimulisanje mladih ljudi da zasnivaju porodice. Odnos dobromernosti i podrške koju kompanija daje ljudima koji se odlučuju da osnuju ili prošire porodicu, doneo nezamenjiv osećaj sigurnosti svakom mlađom čoveku, što je retkost u srpskoj privredi.

Ni godine svetske krize nisu pokolebale našu Kompaniju u uverenju da treba ulagati u razvoj sporta i vaspitanje omladine jer budućnost i jeste na mladima koji imaju takmičarski duh i entuzijazam.

Ovakva doslednost koja ima svoj visoki materijalni izraz i duboku društveno-odgovornu filozofiju omogućila je da više od 600 sportista, uzrasta od osam godina do seniorskih timova, ostane okupljeno kroz sedam klubova u okviru Sportskog društva „Metalac“. Kompanija finansira gotovo 70 posto potreba ovih klubova, a povodom 50. godina FK Metalca u 2012. godini je u Gornjem Milanovcu podigla fudbalski stadion po međunarodnim standardima.

Prijatelj održivog razvoja

Dobra praksa korporativnog upravljanja

Ljudi liče na kompaniju

Vredno je ako je i drugima korisno

Za zdravlje i sportski duh omladine

POLITIKA KVALITETA

VOĐENI VIZIJOM POTPUNOG ISPUNJENJA ZAHTEVA KUPACA I DRUGIH ZAINTERESOVANIH STRANA, KLJUČ NAŠEG KONTINUALNOG USPEHA JE KVALITET PROIZVODA KOJE OBEZBEĐUJEMO ZA TRŽIŠTE UZ POŠTOVANJE PRINCIPA ODRŽIVOG RAZVOJA.

Politika kvaliteta i zaštite životne sredine naše kompanije ima za cilj:

- utvrđivanje i kontrolu svih rizika u vezi sa procesima i proizvodima od projektovanja do odlaganja prozvoda posle upotrebe;
- pouzdanu i doslednu izradu proizvoda i usluga;
- podizanje ekonomičnosti u potrošnji materijala, energije i drugih prirodnih resursa, a posebno smanjenje štetnog otpada, upotrebe opasnih materijala te organizovano prikupljanje, klasiranje, odlaganje, čuvanje i pravilno usmeravanje sekundarnih sirovina;
- kontinualno poboljšanje procesa, uz stalno ulaganje u dizajn i modernizaciju tehnologije;
- razvoj dugoročnih partnerskih odnosa sa kupcima, korisnicima i dobavljačima;
- stalno usavršavanje i obrazovanje svih zaposlenih, edukaciju drugih koji rade za račun kompanije, uključujući i savetovanje kupaca i korisnika;
- ispunjenje zahteva zakona i propisa primenljivih na proizvode, životnu sredinu i druge segmente poslovanja;
- obezbeđivanje interne i eksterne komunikacije sa zaposlenima i svim zainteresovanim stranama;
- optimizaciju troškova poslovanja i
- da radom, kvalitetom i profitom obezbedi akcionarima dividende i uvećanje kapitala, zaposlenima sigurnost i bezbednost na radu i rast standarda, a okruženju dobrog komšiju i koliko je moguće pomagača u društvenim potrebama i aktivnostima.

Primena i unapređenje sistema menadžmenta je odgovornost svakog rukovodioca u svim delovima kompanije. Svi zaposleni su odgovorni da dodeljeni zadatak obavljaju na najbolji način prema dokumentaciji sistema menadžmenta, uz povratno informisanje. Nijedan proizvod, nijedan postupak u toku rada, bilo kog društva ili pojedinca, ne sme svojim kvalitetom narušiti stečeni imidž Metalca a.d. na tržištu i u okruženju.

Ostvarenjem ove politike, ostvarićemo i cilj – podizaćemo konkurentnost, učinke zaštite životne sredine i proizvodićemo visoko kvalitetne proizvode prepoznatljivih robnih marki, po kojima će nas konkurenčija razlikovati na svetskom tržištu, a na domaćem bićemo lider i ime od najvećeg poverenja u našem poslu.

Petrašin Jakovljević,
generalni direktor

20 GODINA RAZVIJANJA STAND- ARDA KVALITETA

Metalac je među prvima u nekadašnjoj Jugoslaviji razumeo potrebu da svoje procese uskladi sa standardima koji važe u svetu. Još 1994. godine dobio je najpre domaći sertifikat prema zahtevima JUS ISO 9001:1991 za kompletan proizvodni program, a već 1996. i međunarodni sertifikat za sistem kvaliteta nemačkog TÜV-a.

Upornost u unapređivanju svih aspekata sistema kvaliteta rezultirala je 2002. integriranjem sistema menadžmenta kvalitetom i zaštitom životne sredine – sertifikatima QMS/EMS. Pri tome je, u okvire integriranog sistema, ugrađen i dobar deo zahteva britanskog standarda o menadžmentu zaštitom zdravlja i bezbednošću zaposlenih.

Svih ovih godina eksterni ocenjivački timovi su za doslednost Metalca imali visoke ocene, uz konstataciju da je unapređenje QMS/EMS-a u svim delovima poslovanja veoma prepoznatljivo, ne samo kroz merljive parametre već i kroz sistem vrednosti koji Kompanija neguje.

ZAHTEVI STANDARDA ISPUNJENI

NADZORNI AUDIT INTEGRISANIH SISTEMA MENADŽMENTA KVALITETOM/MENADŽMENTA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE U METALCU A.D., METALAC POSUĐU, METALAC PRINTU, METALAC INKU I METALAC BOJLERU JE SPROVEDEN VEOMA USPEŠNO.

Eksterni ocenjivački tim TMS CEE d.o.o. je 18. i 19. juna 2013. g. sproveo 11. nadzorni audit (ISO 9001:2008 sa razvojem), odnosno 7. nadzorni audit (ISO 14001:2004).

Boško Gavović, direktor TMS-a i glavni proverivač za ISO 9001, na završnom sastanku je konstatovao da je sistem unapređen u odnosu na prošlu godinu, ali i da postoje mogućnost za dalja unapređenja. Sličan komentar došao je i od Vere Živanović, vodećeg proverivača funkcionisanja sistema ISO 14001:2004.

Audit integrisanih sistema menadžmenta kvalitetom/menadžmenta zaštitom životne sredine u Metalcu a.d., Metalac posuđu, Metalac printu, Metalac inku i Metalac bojleru je sproveden veoma uspešno. Prilikom audita je konstatovano 18 (osamnaest) nekritičnih neusaglašenosti, dato je 23 (dvadesettri) neobavezujuće preporuke za poboljšanje i navedeno je 7 (sedam) pohvala.

Provera je pokazala da je referentni sistem upravljanja potpuno efektivan. Svi zahtevi standarda su ocenjeni kao ispunjeni. Gde je primenjivo, aktuelni nedostaci i mogućnosti za poboljšanja su dokumentovani u Listi mera sa mogućnostima za poboljšanje; manje neusaglašenosti koje su konstatovane ne ugrožavaju efektivnost celokupnog sistema upravljanja, ali njihov broj ukazuje da imamo veliki prostor za napredak.

ZA 5 GODINA 555 PREDLOGA U PLAVOM SANDUČETU

PRAKSA JE U PRETHODNIH PET GODINA POKAZALA DA SMO REALIZUJUĆI KORISNE PREDLOGE OSTVARILI ZNAČAJNE BENEFITE I ZA KOMPANIJU I ZA ZAPLOSENE.

Plavo sanduče u koje radnici ubacuju svakog meseca svoje korisne predloge, postalo je metafora takmičarskog duha pojedinaca koji inovativno razmišljaju. Za prvi pet godina 265 predлагаča dalo je 555 korisnih predloga. Svakog meseca nagrađuju se po tri predloga, odnosno 36 godišnje, pa je tako za pet godina nagrađeno 140 radnika za 180 predloga. Novčani iznos od 4 do 8 hiljada dinara i nije toliko presudan koliko takmičarski duh pojedinaca koji su više puta nagrađivani.

Broj korisnih predloga i predлагаča se iz godine u godinu povećava, a oko 80% nagrađenih predloga se i realizuje. I mada se neposredna materijalna ušteda može meriti sa 10 do 20 000 eura godišnje, mnogo značajnije su koristi iskazane kroz povećanje bezbednosti i zaštite zaposlenih, poboljšanje kvaliteta proizvoda, podizanje pouzdanosti procesa, veće zadovoljstvo kupaca i zaposlenih, benefiti u oblasti ekologije, ...

Radoslav Hadžić i Dušan Vuković u 2013. nagrađeni po tri puta

UPRAVLJANJE AMBALAŽNIM OTPADOM

Uredbom o utvrđivanju plana smanjenja ambalažnog otpada za period od 2010. do 2014. godine (Službeni glasnik Republike Srbije br. 88/09) utvrđen je opšti cilj za ponovo iskorišćenje (ambalažnog otpada) u 2013. godini u količini od 23%.

Budući da je u sistemu upravljanja ambalažnim otpadom ovlašćen operatera Sekopak d.o.o. u 2013. godini

obezbeđeno ponovo iskorišćenje ukupno 30.636,65 tona ambalažnog otpada, može se konstatovati uspešno ispunjenje opštег, kao i svakog specifičnog cilja za 2013. godinu sa 23,32%.

IZVEŠTAJ O AMBALAŽI STAVLJENOJ U PROMET NA TRŽIŠTU SRBIJE U 2013. (u tonama)						
	Metalac bojler	Metalac inko	Metalac posuđe	Metalac print	Metalac trade	UKUPNO
Papir/karton	56,914	38,898	287,789	0,029	65,299	448,927
Plastika	11,804	1,527	6,713	3,000	0,000	23,044
Metal	0,000	0,000	2,832	0,162	0,000	2,994
Drvno	0,000	2,502	101,344	7,000	11,073	121,909
UKUPNO	68,718	42,927	398,678	10,190	76,372	596,874

EMISIJA ŠTETNIH I OPASNIH MATERIJA NE PRELAZI GRANIČNE VREDNOSTI

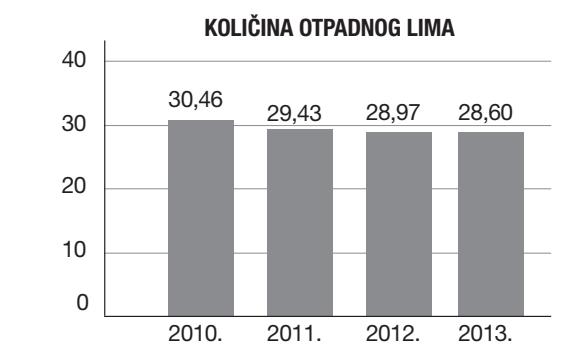
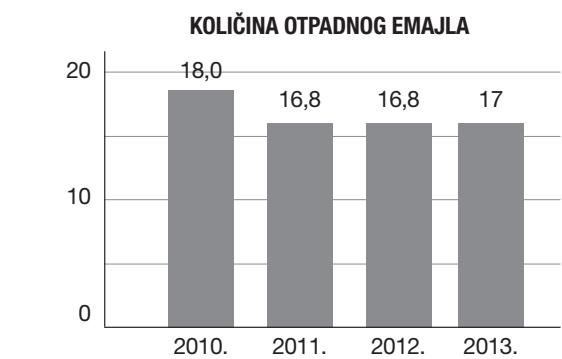
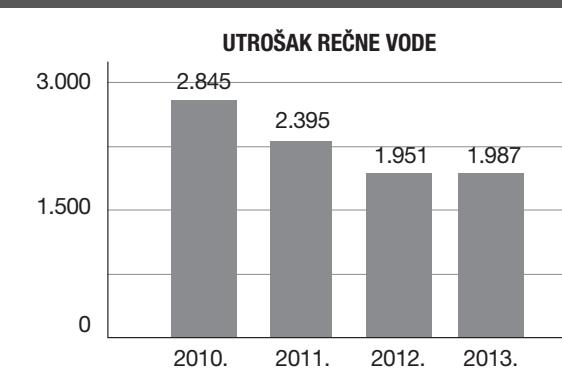
MERENJA EMISIJE ŠTETNIH I OPASNIH MATERIJA IZVRŠENA SU POLOVINOM MARTA 2013. GODINE U SKLADU SA VAŽEĆIM ZAKONSKIM I DRUGIM REGULATIVAMA.

Nakon izvršenih merenja na emiterima u zavisnim društvima i Metalacu a.d. Gornji Milanovac i upoređivanja dobijenih rezultata merenja sa propisanim normama, kao i sagledavanja položaja zavisnih društava u odnosu na stambeno područje, može se zaključiti da emisija štetnih i opasnih materija iz izvodnih kanala tehnoloških i energetskih emitera NE PRELAZI granične vrednosti (GVE) tako da zavisna društva i Metalac a.d. Gornji Milanovac svojom aktivnošću NE UGROŽAVAJU životnu sredinu.

TRAJNO ZBRINUTO 408 TONA OPASNOG OTPADA

Shodno odredbama Zakona o upravljanju otpadom, sa firmom Modekolo d.o.o iz Beograda je potpisana Ugovor o pružanju usluge preuzimanja, transporta i zbrinjavanja otpadnog emajla (opasan otpad) iz Metalac posuđa d.o.o.

Po osnovu realizacije ugovora, Posuđe je tokom meseca maja 2013. godine trajno zbrinulo 408 tona opasnog otpada, za šta je platilo 17.609.000,00 dinara.

Iz Kodeksa poslovne etike

Svi zaposleni u Metalac grupi deluju na vrednostima i principima koji integriraju profesionalne standarde i pravila struke sa moralnim i etičkim normama. Poslednjih 20 godina

Metalac je, uprkos eroziji niza vrednosti u širem okruženju, bezrezervno istrajao na shvatanju da u poslu, kao i u životu, samo pošten odnos i odgovorno ponašanje obezbeđuje uzajamno poverenje i poštovanje unutar kolektiva i u odnosu sa partnerima i krajnjim potrošačima.

Zato sa zadovoljstvom i ponosom u svoj kodeks poslovne etike unosimo sve na čemu smo insistirali i insistiramo, bilo da je napisano, ali imanentno ponašanje zaposlenih u Metalcu, ili deo utvrđenih standarda, politika, pravila ponašanja.

SINERGIJA PROFESIONALNIH NORMI I MORALNIH NAČELA

Šta Metalac podrazumeva:

Radna disciplina i lična odgovornost za kvalitet obavljenog posla

Nepričekana odgovornost imovine preduzeća

Poštovanje svih standarda kvaliteta i zaštite životne sredine

Pridržavanje procedura za obavljanje poslova

Poštovanje zakona i propisa, odluka i naredaba nadređenih

Poštovanje odredaba poslovnih ugovora

Poštovanje poslovnog bon-tona

Demokratija u odlučivanju, diktatura u sprovođenju

Postupanje prema zaposlenima s poštovanjem i uz zaštitu ljudskih prava

Šta Metalac očekuje od zaposlenih:

Posvećenost poslu

Orientisanost na kupca i stalni rast

Usmerenost na cilj

Nepristrasan i korektni odnos unutar kompanije i sa poslovnim partnerima

Otvorenost u komunikaciji

Stalno unapređenje znanja i veština

Orientisanost na timski rad

Šta Metalac posebno vrednuje:

Odanost kompaniji

Stalno poboljšanje i kreativnost

Inovativnost

Poslovnu odlučnost i preduzimljivost

Lični i poslovni integritet zaposlenog

Metalac grupa ima 1.724 zaposlena, od kojih 182 tj. više od 10% sa visokom stručnom spremom. U hijerarhiji resursa koji presudno utiču na poslovanje Metalca – ljudi su apsolutno na prvom mestu. U skladu sa takvim sistemom vrednosti, i naravno, Kolektivnim ugovorom, ugovorima o radu, odlukama Fondacije Metalac itd., Kompanija na više načina iskazuje svoju odgovornost i posvećenost zaposlenima.

LJUDI NA PRVOM MESTU

- Prosečna zarada zaposlenih uvek je iznad proseka Republike i značajno iznad proseka grane. Više od 20 godina svi zaposleni zarade primaju 20. u mesecu u 10 sati.
- Garancije da se nivo zarada zaposlenih uskladije sa indeksom troškova života povećanim za realan rast u skladu sa rezultatima poslovanja i rastom bruto društvenog proizvoda.
- Svim radnicima se isplaćuju radničke, a rukovodiocima menadžerske premije.
- Sva deca zaposlenih koja su redovni studenti dobijaju stipendiju od Metalca .
- Novogodišnji paketići deci zaposlenih uzrasta do 8 godina.
- Svaki radnik za rođenje deteta dobija vrednosnu čestitku u iznosu od 500 do 4.000 evra iz Fondacije Metalac, zavisno od toga koje je dete po redu u porodici.
- Svakom radniku su na raspolaganju lekar, medicinska sestra i stomatolog u ambulantu u okviru Poslovnog centra.
- Solidarna i finansijska pomoć zaposlenom u slučaju smrti člana uže porodice.
- Solidarna pomoć porodici u slučaju smrti zaposlenog.
- Solidarna pomoć zaposlenom u slučaju elementarne nepogode.
- Pomoć zaposlenom iz Fonda za prevenciju i rekreativni odmor zaposlenih.
- Stipendija tokom redovnog školovanja deci preminulih radnika.
- Uslovi za kontinuirano unapređenje i usavršavanje.
- Dobrovoljno dodatno penziono osiguranje za oko 300 zaposlenih.
- Pravo na jubilarnu nagradu.

ZNANJE, USAVRŠAVANJE, TOLERANCIJA I TIMSKI RAD

PRAKSA STALNIH EDUKACIJA I TRENINGA SA CILJEM UNAPREĐENJA STRUČNIH ZNANJA, VEŠTINA I SPOSOBNOSTI JEDNO OD NAJJAČIH ORUŽJA U SUOČAVANJU SA STRATEŠKIM IZAZOVIMA I SVAKODNEVNIM PROBLEMIMA. POSLEDNJE DVE I PO DESENJE METALAC KONTINUIRANO I PLANSKI ULAŽE U RAZVOJ KADROVA. SKORO DA NEMA MENADŽERA BILO KOG NIVOA KOJI NIJE PROŠAO VEĆINU SEMINARA I OBUKA NA NAJRAZNOVSNIJE TEME.

Stalne promene poslovnog okruženja i kontinuirani razvoj poslovnih procesa zahtevaju visok nivo spremnosti uz permanentno usavršavanje znanja, veština i sposobnosti svih zaposlenih, a menadžerskog kadra posebno. Od svih zaposlenih se očekuje spremnost za saradnju, razmenu i prenos znanja i iskustava, kao i profesionalna podrška za novoprimaljene radnike koji se tek uključuju u profesionalni život.

Imperativ je da se kadrovski potencijal kao najdragoceniji resurs stalno unapređuje razvijanjem dodatnih kompetencija i veština.

To je prepostavka kontinuiranog razvoja i uspeha Kompanije i zato su edukacije i obuke zaposlenih planska kontinuirana aktivnost. Uz kvalitetnu komunikaciju i međusobnu saradnju na svim nivoima, neguje se prijateljski stav, atmosfera uzajamnog poštovanja i uvažavanja, kao i promovisanje timskog duha.

Osim brojnih internih obaveznih obuka za sve zaposlene kao i za pojedine sektore, u 2013. godini realizovani su kursevi, seminari i obuke za više od 160 polaznika.

KURSEVI	IZVOĐAČI	POLAZNICI
• Strani jezici (Engleski/Francuski/Nemački)	The house of words – Gornji Milanovac	16
SEMINARI		
• Feedback pod lupom NLP-a	Slavica Squire	33
• Timski rad i donošenje odluka	Adižes	20
• Poznavanje potrošača	Mokrogorska škola menadžmenta	17
• Kaizen Lean 5S	Adižes	24
• Unapređenje fizičko distributivnih tokova u savremenom poslovanju	prof. G. Petković, prof. D. Stojković	32
INDIVIDUALNE OBUBE		
• SRPS 26000 integriranje i primena društvene odgovornosti u organizaciji	Institut za standardizaciju Srbije, Beograd	1
• Obuka za servisiranje protipožarnih aparata	„Vatrosprem“ i „Pašalić“, Beograd	3
• Ovlašćeni interni revizor	Komora ovlašćenih revizora, Beograd	1
• Obavezno podnošenje elektronske prijave na socijalno osiguranje putem portala Centralnog registra	MNG Centar	1
• Obuka „1 NA 1“ – Unapređenje veština prodaje, Vođenje sastanaka i priprema za sastanak, prezentacione veštine	Mokrogorska škola menadžmenta	5
• Srpski menadžment program - SMP	Mokrogorska škola menadžmenta	2
• Liderstvo	Mokrogorska škola menadžmenta	1
• Upravljanje konfliktima	Mokrogorska škola menadžmenta	1
• Veštine i tehnike savremenog poslovnog sekretara	MNG Centar	1
• Prodajne veštine	Mokrogorska škola menadžmenta	2
• Upravljanje pregovorima	Mokrogorska škola menadžmenta	1
• Prodajni menadžment	Mokrogorska škola menadžmenta	1

UPRAVLJANJE KARIJERAMA ZAPOSLENIH

HR SLUŽBA PRATI KARIJERE ZAPOSLENIH SA VISOKOM STRUČNOM SPREMOM - OD PRVOG RADNOG DANA, PREKO GODIŠNJE EVALUACIJE RADNIH PERFORMANSI I IZRade HR DOSIJE.

Osim što je sistem selekcije prilikom prijema novih radnika kompleksan, služba za ljudske resurse kontinuirano sprovodi evaluaciju radnih performansi koja se radi jednom godišnje. Cilj je da se proceni sveukupno radno delovanje i ponašanje zaposlenih.

Uporedno sa ocenjivanjem radnih performansi zaposlenih od strane neposrednog rukovodioča, za zaposlene sa visokom stručnom spremom primenjuje se i samoocenjivanje radnih performansi.

Neposredni rukovodilac, nakon ocenjivanja, obavlja feedback intervju - razgovor sa zaposlenim, što je i glavni cilj procesa evaluacije. Svrha feedback intervju-a je: poređenje procena obe strane (kod samoocenjivanja), obrazlaganje mišljenja i datih ocena; konstruktivno i otvoreno ukazivanje na to što je dobro, što zadržati, što odbaciti, a što modifikovati. Sve sa ciljem unapređenja profesionalnog razvoja zaposlenog i Kompanije.

Upravljenjem karijerama zaposlenih postiže se: veća unutrašnja pokretljivost, dovoljan broj zaposlenih koji bi mogli da budu unapredeni, brže i efikasnije zamene zaposlenih koji su u odlasku, bolja preraspodela zaposlenih - prava osoba na pravom mestu u pravo vreme. Osim toga, Kompanija raspolaže dodatnim načinom motivacije zaposlenih i omogućava im kvalitetniji profesionalni razvoj, zahvaljujući čemu zaposleni postaju radno uspešniji.

HR dosije zaposlenog obuhvata opšte podatke o kvalifikacijama i veštinama, podatke dobijene testiranjem osobina ličnosti, stilova učenja, timskih uloga... ; godišnju evaluaciju radnih performansi i individualni plan razvoja sa ciljevima koje treba realizovati.

Na ovaj način se obezbeđuje objektivna baza podataka neophodna rukovodiocima u procesu vođenja profesionalnog razvoja svojih zaposlenih.

Privilegije zavise samo od rezultata rada

Unapređenje ravnomerne zastupljenosti žena i muškaraca u Metalcu je kontinuirana praksa, koju sada potvrđuju i izveštaji Upave za rodnu ravnopravnost. Svi poslovi u Kompaniji su podjednako dostupni i ženama i muškarcima. Jednaki su uslovi rada, a privilegije zavise samo od rada i rezultata. I dok je za pojedinu preduzeća zbog specifičnosti proizvodnje znatno veće prisustvo muškaraca, u tri trgovinska preduzeća sa velikim brojem maloprodajnih objekata situacija je upadljivo obrnuta.

Prosečna starost zaposlenih u Metalcu na kraju 2013. bila je 40,97 godina. Od 1.724 radnika 54% su mladi od 40 godina. Najbrojnija je kategorija od 30-40 godina sa skoro 550 ljudi. U ukupnom broju zaposlenih u svih 14 društava žene su zastupljene 45%.

Starost	-20	21-30	31-40	41-50	51-60	60+	UKUPNO	%
Muškarci	19	228	279	206	191	24	947	55
Žene	2	152	257	201	164	1	777	45
Ukupno	21	380	536	407	355	25	1.724	100

Posao se obavlja u dobroj radnoj atmosferi, u kojoj se podjednako ravnopravno osećaju i žene i muškarci, u kojoj se brine o njihovim pravima i dostojanstvu, a pritom se vodi računa o njihovim razlikama i potrebama i stvaraju uslovi za usklađivanje privatnog i profesionalnog života.

Muškarci su na nižim nivoima rukovođenja, kao i među radnicima, zastupljeni sa 60% od ukupnog broja zaposlenih. Inače od ukupno 143 rukovodeća mesta žene zauzimaju 50 tj. 35% pri čemu, primera radi, na nivou matične Kompanije Metalac a.d. od 7 direktorskih mesta žene zauzimaju 4.

U 14 preduzeća 1.724 zaposlena

Metalac grupu čine Metalac a.d. kao kontrolno društvo u odnosu na sva ostala društva u okviru Grupe. Zavisnih društava ima 14 od kojih su dva organizovana kao akcionarska društva i u njima je Metalac većinski vlasnik, a sva ostala kao društva sa ograničenom odgovornošću nad kojima Metalac ima 100% vlasništva.

Metalac grupa je na kraju 2013. godine imala 1.724 zaposlena, 1% više nego u 2012. godini.

PREDUZEĆE	BROJ ZAPOSLENIH	
	2012.	2013.
Metalac a.d.	177	181
Metalac posuđe	788	765
Metalac print	72	76
Metalac inko	38	41
Metalac bojler	78	77
Metalac market	154	179
Metalac trade	25	27
Metpor	4	4
Metalac metalurgija	101	106
Metalac proleter	190	189
Metrot	31	30
Promo-metal	8	8
Metalac market Podgorica	29	32
Metalac Ukrajina	7	9
UKUPNO	1.576	1.724

Sa fakultetom svaki deseti

Među visokoobrazovanim jedan doktor elektrotehničkih nauka i dva magistra. U 2013. je primljeno 12 novih dok njedan radnika sa visokom stručnom spremom nije napustio Kompaniju. To je potvrda izuzetne lojalnosti na čemu Metalac sistematski radi.

Unapređenje kvalifikacione strukture zaposlenih je jedan od

strateških zadataka koji se u kontinuitetu sprovodi već 25 godina. Metalac a.d. i zavisna d.o.o. danas imaju 182 radnika tj. više od 10% zaposlenih sa visokom stručnom spremom, među kojima jednog doktora nauka i dva magistra. Najčešći stručni profili su: ekonomisti i inženjeri mašinstva, elektrotehnike, tehnologije, IT stručnjaci i pravnici.

STRUČNA SPREMA	VIII	VII2	VII1	VI	V	IV	III	II	I	UKUPNO
Broj zaposlenih 2013.	1	2	179	118	5	589	553	91	186	1.724

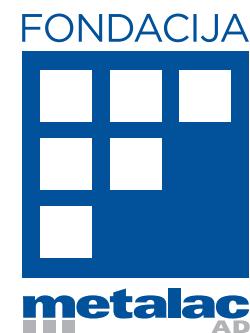
Saradnja sa sindikatima i socijalna podrška

U Kompaniji Metalac funkcionišu dva reprezentativna sindikata: većinski „Jedinstvena organizacija samostalnog sindikata Metalac a.d.“ i manjinski „Nezavisni sindikat“. U ove dve sindikalne organizacije učlanjeno je 79% zaposlenih. Kvalitet komunikacije sa zaposlenima, a time i saradnja sa sindikatom kao glavnim socijalnim partnerom rukovodstva Metalca od posebnog su značaja. Predstavljanje rezultata poslovanja, sprovođenje prava radnika iz Kolektivnog ugovora, Socijalnog programa i Zakona o radu, predmet su redovnih sastanaka.

SINDIKATI	Broj radnika
Samostalni sindikat	1.092
Nezavisni sindikat	277
Ukupno članova	1.369
Ukupno zaposlenih	1.724
100%	

U 2013. godini u okviru Metalac grupe broj zaposlenih je povećan za 22 ljudi, u radni odnos je primljeno 106 ljudi, dok je njih 84 prekinulo radni odnos - bilo da je reč o odlasku u starosnu ili invalidsku penziju, sporazumno raskidu, isticanju rada na određeno vreme, otkazu zaposlenog ili sporazumno raskidu ugovora.

	2012	2013.
Primljeno u radni odnos	246	106
Prekid radnog odnosa	116	84
Ukupno zaposlenih	1.702	1.724

ZA OSAM GODINA 325 BEBA

POBEDNIK 2013. JE PORODICA PRIBIČEVIĆ IZ NOVOG SADA KOJA JE OD FONDACIJE DOBILA 4.000 EVRA JER JE PO DRUGI PUT DOBILA BLIZANCE - POSLE DVA DEČAKA STIGLE I DVE DEVOJČICE.

Na tradicionalnoj novogodišnjoj priredbi u Domu kulture, 28. decembra 2013., generalni direktor Metalca i predsednik Fondacije Petrašin Jakovljević je uručio vrednosne čestitke svim roditeljima, radnicima Metalca koji su u 2013. godini dobili decu. Aplauzom više od 300 dece u publici pozdravljeno je 37 novoprdoših beba. Po 500 evra dobito je 20 porodica za prvorodno dete; 12 porodica je dobito po 1.000 evra za drugo dete, dok je samo jedna porodica dobila 2.000 evra za treće dete. Ipak, najveći aplauz i 4.000 evra otišlo je porodici Pribičević, koja je po drugi put dobila blizance – posle dva dečaka stigle su im i dve devojčice.

Nakon osam godina postojanja Fondacije Metalac u knjigu upisanih su 325 bebe za koje je Fondacija Metalac izdvojila oko 330.000 evra.

Želimo da vam se iskreno zahvalimo na podršci koju ste nam pružili povodom rođenja našeg Vidaka. Sredstva koja smo dobili služeće nam kao velika podrška i osnova za dalju štednju, koju bismo iskoristili za školovanje našeg deteta... Veoma mi je drago što sam deo Metalčevog tima... - piše između ostalog u pismu zahvalnosti Maje Vukašinović, zaposlene u Metalčevoj prodavnici u Vrbasu.

Inače, i na kraju 2013. Kompanija Metalac je pripremila oko 700 paketića za sve mališane u obdaništima u Gornjem Milanovcu.

Primer Metalca i njegove eksplicitne podrške zaposlenim roditeljima, a posebno ženama, čije se materinstvo dočekuje sa velikim simpatijama, dobio je poseban aplauz i na „Baby Friendly“ konferenciji, održanoj u Beogradu početkom 2014. Konferencija magazina „Moja beba“ o problemima zasnivanja porodice, trudnoći, porođaju i materinstvu, utoliko je više pozdravila našu praksu, imajući na umu činjenicu da se žene i dalje susreću sa diskriminacijom prilikom zapošljavanja i u odnosu prema roditeljskim obavezama, što je na Konferenciji eksplicitno istaknuto.

STADION METALAC NAJPOSEĆENIJI U PRVOJ LIGI

U lepotu stadiona "Metalac" mogli su se uveriti gledaoци ne samo na tribinama, već i znatno šire posredstvom televizijskih direktnih prenosa. Na ovom stadionu odigrano je u proteklih godinu dana i pet međunarodnih susreta u kojima se mlađa reprezentacija Srbije susrela sa reprezentacijama Makedonije, Kipra, Severne Irske, Belgije i Italije. Osim susreta sa Makedonijom, svi ostali su bili u okviru kvalifikacija za Prvenstvo Evrope.

Funkcionalnost stadiona dobila je najviše pohvale počev od Fudbalskog saveza Srbije i gostiju na utakmicama, od rukovodstava ekipa i reprezentacija koje su na njemu igrale, do zvaničnih lica iz UEFA, koji su bili delegirani na utakmicama.

U takmičarskoj sezoni 2012/2013. godina, utakmice "Metalca" u Gornjem Milanovcu je pratilo 34.000 gledalaca, što je oko 2.270 po utakmici. I, u novoj sezoni, takmičarskoj 2013/2014. godini, poseta na stadionu je najveća u Prvoj ligi Srbije.

SPORT POD OKRILJEM METALCA

Metalac Grupa je ostala dosledna ulaganju u decu i omladinu, a pre svega podršci razvoju sporta. Uz veliku pomoć i podršku Kompanije, danas radi šest klubova koji se takmiče u prvim i drugim ligama, i koji okupljaju preko 600 članova. Pored takmičarskih ekipa, u ovim sportskim kolektivima trenira veliki broj osnovaca i srednjoškolaca. Moglo bi se reći da u klubovima pod okriljem Metalac Grupe svakodnevno trenira više od polovine svih sportista u opštini Gornji Milanovac.

Perjanica je svakako **Fudbalski klub „Metalac“**, koji od 2012. godine ima moderni stadion i koji se trenutno nalazi pri samom vrhu tabele Prve lige Srbije, sa velikim i realnim šansama za povratak u superligaški karavan. To je uostalom i zacrtani cilj kluba za 2014. godinu. U Fudbalskom klubu „Metalac“ je registrovano više od 230 igrača, od seniorskog tima do selekcije dečaka rođenih 2005. godine. Osim toga u klubu redovno trenira i oko 100 dečaka rođenih 2006., 2007. i 2008. godine.

Šahovski klub „Metalac-Takovo“ je i u drugoj sezoni nastupa u najelitnijem takmičenju u državi prvenstvo završio u sredini tabele i sačuvalo status Superligaša. U klubu godinama postoji i škola šaha koju posećuje veliki broj mališana.

Kuglaški klub „Metalac“ je već godinama u samom vrhu Super lige Srbije. I u takmičarskoj sezoni 2013/2014. godini, prvenstvena trka je završena na trećem mestu, koje im obezbeđuje izlazak u Evropu. Kuglaši su imali i zapažene rezultate u pojedinačnim i parovnim takmičenjima na Prvenstvima Srbije. Da bi se zadržao kontinuitet u seniorskom timu, u klubu postoji i druga ekipa koja nastupa u Srpskoj ligi.

U prvoligaškom društvu su je i **Ženski rukometni klub „Metalac“** koji je zbog odlaska nekoliko standardnih i iskusnijih igračica znatno podmlađen i svakako su jedna od najmlađih ekipa u Prvoj ligi „Zapad“. Iako su najmlađa ekipa u ligi, sezonusu će završiti u zlatnoj sredini. Pored takmičarske selekcije u klubu radi i škola rukometa u kojoj je oko 40 devojčica i dečaka.

Nekadašnji prvoligaš, a danas stabilni drugoligaš **Klub malog fudbala „Metalac-Kolorado“** je uprkos većim ambicijama prvenstvo završio u sredini tabele. U klubu je sve veće angažovanje mladih igrača iz našeg grada, pa čak i omladinskog uzrasta, odakle se regrutuju i igrači za seniorski tim.

Najmlađi član sportske porodice „Metalac“ je muška selekcija **Odbojkaškog kluba „Metalac-Takova“**. Odbojkaši već par sezona prvenstvene trke završavaju na drugom ili trećem mestu, nadomak Prve lige. U timu su skoro svi igrači iz Gornjeg Milanovca. Od ove sezone u ligaško takmičenje uključena je i druga ekipa kako bi deca imala priliku da igraju u Ligi Zlatiborsko-moravičkog okruga, za koju nastupaju juniori i kadeti. U klubu postoji dosta razvijena škola odbojke koju pohađa veliki broj mališana uzrasta od sedam do dvanaest godina.

NAGRADE I PRIZNANJA

2013

**NAJBOLJI KORPORATIVNI BRENĐ
DECENIJE - METALAC**

U akciji Najbolje robne marke Srbije Metalac proglašen Najboljim korporativnim brendom decenije. Priznanje uručeno 9. aprila 2014. predsedniku kompanije Dragoljubu Vukadinoviću.

**NAJBOLJA ROBNA MARKA
SRBIJE - METALAC POSUĐE**

U kategoriji "Trajna potrošna dobra". Priznanje primio Petaršin Jakovljević, generalni direktor Metalca a.d.

2012

**PLAKETA ZA KVALITET
ODNOŠA SA INVESTITORIMA**

Na 11. Međunarodnoj konferenciji Beogradske berze 2012. kompaniji Metalac dodeljena posebna plaketa za visok nivo kvaliteta odnosa prema investitorima u prethodnim godinama. Nagrada je dodeljena na osnovu rezultata istraživanja Komisije za odnose sa investitorima (IR) i ankete sprovedene na Internet prezentaciji Beogradske berze.

LAUREAT VRLINE

Dragoljubu Vukadinoviću za poseban doprinos očuvanju srpske privrede na društveno odgovoran i moralno kredibilan način.

Priznanje je dodelila Mokrogorska škola menadžmenta sa svojim partnerima: Ekonomskim institutom, Fakultetom organizacionih nauka, Privrednom komorom Srbije, Privrednom komorom Beograda, SPK Privrednik i Udrženjem korporativnih direktora.

2011

**POVELJA ZA IZUZETAN DOPRINOS U OBLASTI
POSLOVNE EKONOMIJE**

Dragoljubu Vukadinoviću, predsedniku kompanije Metalac, prema odluci Saveza ekonomista Srbije.

NAGRADA PKS

Za postignute posebne rezultate u privređivanju dodeljena Dragoljubu Vukadinoviću, predsedniku Kompanije.

MOJ IZBOR

Ponovo prva nagrada u kategoriji „Nameštaj, posuđe i kućni aparati“ u akciji i kampanji „Srbija ima kvalitet“.

2010

**NAJBOLJI KORPORATIVNI
BRENĐ**

Nagrada za najbolji korporativni brenđ u kategoriji trajna potrošna dobra, u okviru akcije „Najbolje iz Srbije“

MOJ IZBOR

Prva nagrada u kategoriji „Nameštaj, posuđe i kućni aparati“ za posuđe Metalac u okviru akcije „Srbija ima kvalitet“.

2009

CSR SERBIA AWARD 2008

Nacionalna nagrada za društveno odgovorno poslovanje u kategoriji velikih preduzeća.

**ZLATNA PLAKETA ZA KORPORATIVNU
I DRUŠTVENU ODGOVORNOST**

Kluba privrednih novinara u akciji "Kompanije i ličnosti koje su obeležile 2009 godinu."

**ZLATNIK SA LIKOM
KAPETANA MIŠE NASTASIJEVIĆA**

Za doprinos razvoju društveno odgovornog poslovanja dodelila i Regionalna privredna komora Kraljevo.

ZLATNA PLAKETA - SO GORNJI MILANOVAC

Za doprinos ukupnom razvoju opštine – 2009. godine.

VOLJENI BRENĐ

Druga nagrada u okviru akcije „Volim brenđ – živim za brenđ 2“.

2007

OSKAR KVALITETA 2007

U akciji Fonda za kulturu kvaliteta i izvrsnost (FQCE), časopisa „Kvalitet“ i PKS i pod pokroviteljstvom Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja Republike Srbije.

U okviru kampanje „Prednost trudnicama“.

**ORDEN NEVLADINE
ORGANIZACIJE "BEBAC"**

2006

NAGRADA ZA DOPRINOS RAZVOJU PRIVREDE SRBIJE

Za najbolji kvalitet prema odluci žirija Privredne komore Srbije, Fakultet tehničkih nauka Novi Sad i agencija Media Invest.

Treća nagrada za korporativni brenđ Metalac i prva nagrada za robnu marku „Posuđe Metalac“ u kategoriji „Oprema za domaćinstvo“.

STATUETA „KAPETAN MIŠA NASTASIJEVIĆ“
NAJBOLJE ROBNE MARKE SRBIJE

2005

ZLATNA PLAKETA TAKOVSKI USTANAK

Najviše opštinsko priznanje dodeljeno Dragoljubu Vukadinoviću, predsedniku Upravnog odbora Metalca.

Dodeljena Metalcu po odluci Nacionalne organizacije za kvalitet (JUSK).

Prvo mesto u robnoj grupi „Oprema za domaćinstvo“ i treća nagrada u konkurenciji svih robnih grupa.

Privredna komora Vojvodine.

POVELJA ZA DOPRINOS RAZVOJU I PRIMENI DIZAJNA

2004

**IZVOZNICK GODINE U KATEGORIJI – OSVAJANJE
NOVIH TRŽIŠTA**

Metalac a.d. IZVOZNICK GODINE U KATEGORIJI – OSVAJANJE NOVIH TRŽIŠTA prema oceni Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije (SIEPA).

Treća nagrada za NAJBOLJI KORPORATIVNI BRENĐ u okviru akcije „Najbolje iz Srbije“.

Metalac a.d. – priznanje dodeljeno za visoke profesionalne standarde i jedinstvenu poslovnu kulturu.

NAJBOLJI KORPORATIVNI BRENĐ
BIZNIS PARTNER 2004

2003

POSLOVNI ČOVEK GODINE

Priznanje Dragoljubu Vukadinoviću, generalnom direktoru Metalca a.d. prema oceni Kluba privrednih novinara Srbije.

2001

MENADŽER GODINE

Priznanje Dragoljubu Vukadinoviću, generalnom direktoru Metalca a.d. prema odluci Privredne komore Jugoslavije.

www.metalac.com
www.metalacmarket.com
www.metalacposudje.com
www.metalacinko.com
www.metalacbojler.com
www.granmatrix.com
www.metalac-metalurgija.co.rs
www.metalactrade.co.rs
www.promometal.hr
www.fkmetalac.rs

www.facebook.com/MetalacPosudje
www.twitter.com/#MetalacPosudje
www.youtube.com/MetalacPosudje

